

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Diplomová práce

**Problémy činnosti zahraničních nadací a
nadačních fondů v České republice**

Filip Hron

Praha 2012

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra občanského práva

Studijní program Právo a právní věda

Diplomová práce

**Problémy činnosti zahraničních nadací a
nadačních fondů v České republice**

Filip Hron

Vedoucí práce:

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.

Katedra občanského práva

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně, použil jen uvedených pramenů a literatury, a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, květen 2012

.....

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Ondřejovi Frintovi Ph.D. za metodické vedení, cenné rady a věcné připomínky. Poděkování patří také mým rodičům, za morální a finanční podporu během celého studia.

Obsah

1 ÚVOD	1
2 NADACE A NADAČNÍ FONDY V ČESKÉ REPUBLICE.....	4
2.1 Historie a současná úprava nadací a nadačních fondů	4
2.2 Rozdíl mezi nadací a nadačním fondem	8
2.3 Zřízení nadace a nadačního fondu	9
2.4 Vznik nadace a nadačního fondu	10
2.5 Statut nadace a nadačního fondu.....	11
2.6 Zrušení a zánik nadace a nadačního fondu.....	11
3 MOŽNOSTI PŮSOBENÍ ZAHRANIČNÍCH NADACÍ A NADAČNÍCH FONDŮ V ČR.....	13
4 ORGANIZAČNÍ SLOŽKA ZAHRANIČNÍ NADACE NEBO NADAČNÍHO FONDU.....	16
4.1 Obecná specifikace organizační složky.....	16
4.2 Zápis do nadačního rejstříku a jeho podmínky.....	17
4.2.1 Statut organizační složky	18
4.2.2 Doklad o tom, že zahraniční nadace nebo nadační fond byly zřízeny jako právnická osoba.....	20
4.2.3 Doklad o tom, že hodnota majetkového vkladu odpovídá ustanovení zákona	21
4.2.4 Návrh a zápis organizační složky do nadačního rejstříku...	25
4.3 Činnosti organizační složky.....	29

4.3.1 Získávání příspěvků formou veřejné sbírky	29
4.3.1.1 Náležitosti oznámení o konání veřejné sbírky.....	31
4.4 Použití majetku nadace a nadačního fondu	35
4.4.1 Použití nadačních příspěvků.....	35
4.4.2 Omezení související s náklady na správu	37
4.4.3 Podnikání a majetková účast na jiných osobách	39
4.5 Účetnictví a výroční zpráva	42
4.6 Ukončení činnosti a výmaz organizační složky	44
5 ZAHRANIČNÍ ÚPRAVA NADACÍ A NADAČNÍCH FONDŮ	48
5.1 Obecně k zahraniční úpravě nadací a nadačních fondů	48
5.2 Rakousko	48
5.3 Francie	50
5.4 Německo	51
6 SITUACE PO ÚČINNOSTI „NOZ“	53
7 DE LEGE FERENDA	55
8 ZÁVĚR	56
9 ZDROJE	59
9.1 Literatura.....	59
9.2 Elektronické zdroje	60
10 SEZNAM PŘÍLOH	61

11 PŘÍLOHY.....	62
THE ABSTRACT	67
KLÍČOVÁ SLOVA	69

SEZNAM ZKRÁCENÝCH NÁZVŮ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A SBÍREK SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ

zákon o nadacích	zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
občanský zákoník	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
nový občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o veřejných sbírkách	zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a změně některých zákonů
Bohuslav	Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČSR (vydávaná v letech 1918 – 1938, pořadatel J. Bohuslav)

1 ÚVOD

Problémy činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů, toto téma své diplomové práce jsem si vybral na základě zjištění, že žádná literatura ani odborné články neposkytují odpověď na otázky, s kterými jsem se setkal. Nedostatek literatury by mohl vést k počáteční úvaze, že zde žádný problém s touto úpravou není. Avšak jak níže ve své práci ukážu, menších či větších problémů se dá nalézt mnoho. Proto se zaměřím na identifikaci a objasnění otázek, s kterými se setkávají zahraniční nadace nebo nadační fondy, pokud se rozhodnou vyvíjet činnost na území České republiky prostřednictvím založené organizační složky. Nadacemi a nadačními fondy se kromě hlavního souhrnného zákona o nadacích, zabývá též poměrně rozsáhlá odborná literatura. Zmíněná literatura se týká především nadací a nadačních fondů v rámci jejich postavení v právním systému. Zejména jejich zařazení do systému soukromoprávních právnických osob a s tím související výklad o jejich charakteru a zvláštěnostech. Existují také dvě verze komentářů k zákonu o nadacích, které poskytují informace ohledně nadací a nadačních fondů na našem území. Dále můžeme najít odbornou literaturu, jež se zabývá srovnáním a porovnáním naší právní konstrukce se zahraničními právními řády. V žádné z těchto publikací jsem ovšem nenašel podrobnější vysvětlení a zejména praktickou stránku ohledně činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů. To může být dáno tím, že zákon o nadacích zahraniční nadace a nadační fondy rozvádí a řeší pouze v jednom svém paragrafu. A co se do objemu zahraničních nadací a nadačních fondů týče, jejich činnost u nás také valná není. To je podle mého názoru způsobeno jak minulou politickou a společenskou situací naší země, tak samotnou povahou nadací a nadačních fondů jako „neziskových“ subjektů. Cílem mé práce je zhodnocení těchto problémů, nastínění možného řešení, a tím vyplnění nedostatku literatury a informací týkajících se vybraného tématu. Diplomovou práci jsem pojal více z praktického, nežli teoretického hlediska. Tomu odpovídá i poslední kapitola práce, do které jsem začlenil mnou vypracované vzorové

dokumenty, s jejichž vypracováním, se každý, kdo v budoucnu bude řešit problematiku činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů, setká, a proto by mu tyto dokumenty mohly pomoci.

V první části považuji za nutné, uvést základní informace o nadacích a nadačních fondech a o umístění nadací a nadačních fondů v systému práva. Zejména pak specifikaci jejich povahy a typické znaky, které určují že právě tyto subjekty jsou nadacemi a nadačními fondy. Tato kapitola obsahuje též rozdíly mezi nadacemi a nadačními fondy podle českého právního systému. Dále se budu zabývat zřízením a vznikem nadací a nadačních fondů u nás, jakož i zrušením a zánikem, protože podle mého názoru pro plné pochopení problematiky je nutno znát i podstatné náležitosti fungování nadací a nadačních fondů na našem území.

Poté bude zbytek práce věnován právě samotné problematice činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů. Začnu vysvětlením možností působení těchto subjektů v České republice, přičemž se dále zaměřím zejména na působení prostřednictvím organizační složky, se kterou se váže nejvíce nevyřešených otázek. Náhled na činnost organizační složky budu podávat od začátku celého procesu. Začátek se bude týkat obecného vymezení organizační složky a jejího zápisu do nadačního rejstříku. Po zápisu logicky nastává fáze samotného působení organizační složky podle účelu, pro který byla zřízena. Základním účelem nadací je získávání příspěvků a to bude také součástí této kapitoly. Z povahy nadace, tak jak je vysvětlena v Kapitole 2, musí po získání příspěvků následovat jejich přerozdělení jiným subjektům, destinářům. Poté co proběhlo získání a použití prostředků, je potřeba o celém tomto procesu podat souhrnnou zprávu. Toho se týká Kapitola 4.5, jejíž název zní Účetnictví a výroční zpráva.

Po vysvětlení a rozebrání celého okruhu problémů činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice, je podle mého

názoru potřeba pro srovnání poukázat i na režimy právní úpravy v zahraničních zemích, jelikož se zahraničím je téma diplomové práce přímo spojeno. Podám tedy náhled do právní úpravy nadací a nadačních fondů v několika zemích. Stranou pak nesmí zůstat ani uvedení měnící se legislativy, což konkrétně znamená pohled na novou úpravu obsaženou v novém občanském zákoníku jehož účinnost je stanovena ke dni 1. 1. 2014. Poté vyjádřím svůj názor na stávající právní úpravu a uvedu některé názory, které by podle mě, měly být do právního systému České republiky zaneseny ve spojitosti s problémy činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů. Poslední část diplomové práce pak tvoří mnou vypracované vzory některých důležitých dokumentů, se kterými se každá zahraniční nadace v praxi setká, pokud bude chtít působit a vyvíjet činnost na území České republiky.

2 NADACE A NADAČNÍ FONDY V ČESKÉ REPUBLICE

2.1 Historie a současná úprava nadací a nadačních fondů

Na začátku diplomové práce bych rád definoval a vysvětlil, co vůbec nadace a nadační fondy jsou, uvedu také jejich specifika a typické rysy. V rámci historického exkurzu se s pojmem nadace můžeme seznámit již v římském právu Justiniánovy doby. V této době se však pod pojmem nadace chápalo jak sdružení majetku, tak sdružení osob za nějakým účelem. Už i v římském právu se tedy s nadacemi váže nějaký speciální účel, a tím pádem vymezení oproti jiným institutům. Další rozvoj a vyčlenění nadací nastal ve středověku. V tomto období byly nadace svázány s církvemi a s jejich ideologií. Doba středověku sebou nesla nedostatek funkčního základu, tedy majetku, který je pro nadaci určující. I přesto se středověk považuje za období, které má zásluhu na vybudování konceptu nadace jako majetku vybaveného určitou mírou právní samostatnosti až po vznik samostatné právnické osoby v podobě majetkového substrátu.¹ Cestu právní konstrukce nadací byla samozřejmě dlážděna církevním a kanonickým právem. Zejména historii současné nadace zřízené ze závěti můžeme najít právě ve středověku, kdy jednou z nejdůležitějších částí testamentu bylo zbožné darování a církev si nárokovala testamentární monopol. Zlom v tomto pohledu nastal v souvislosti s církevní reformací. Reformátorské myšlenky oddělení zbožného života a světského žití měly nezanedbatelný vliv na vývoj nadací. Vrcholný středověk znal ovšem nejen nadace určené službě Bohu v církevním pojetí, nýbrž různé druhy nadačních účelů: špitály, darování ve prospěch církevních institucí, darování ve prospěch zřízení či opravy kostelů a církevních budov. Společný pro ně byl nadační charakter, tj. určení určitého jmění určitého účelu.² V průběhu středověku, hlavně

¹ Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. XVIII.

² Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. XXI.

v činnosti špitálních bratrstev, se vyskytuje a znovuobnovuje charakteristický znak, který nadace nesly již ve starověku, a to ústup od anonymity nadací k zdůraznění osoby nadátora. Jedním z důležitých účelů nadačního jmění se průběhu času stalo využití hmotné nadační podpory pro vytvoření nové vzdělávací instituce. Je typické, že pro evropské poměry se založení univerzity z nadačního jmění stalo v pozdější době prakticky nemožné vzhledem k hmotným potřebám podobné vzdělávací instituce.³ Opakem toho se staly Spojené státy americké, kde díky hromadění velkého kapitálu vznikly četné univerzity právě prostřednictvím nadačních projektů. Evropské nadační projekty se uskutečňovaly v menším měřítku a s menším zdrojem financí. Jako příklad je možné uvést „*Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových*“ (dále jen „Nadání“). Na této nadaci, založené v roce 1904, si můžeme ukázat průběh nadační úpravy v českém právním řádu po osamostatnění. Nadace Hlávko-vo nadání se stala určitým symbolem, jelikož byla po celou dobu nepřetržitě právní kontinuity úzce spojena s osudy české společnosti. Po vzniku samostatné republiky v roce 1918 se podařilo navázat na koncepci i reálnou činnost Nadání, jak ji stanovil Josef Hlávka ve své poslední vůli a v nadační listině. I když finanční a ekonomický otřes spojený s průběhem I. světové války znehodnotil majetkovou podstatu Nadání, činnost Nadání od roku 1904 až do roku 1939 byla pro českou společnost a její vzdělanost velkým přínosem. V roce 1953 byly rozhodnutím vlády zrušeny všechny české nadace s výjimkou právě Hlávko-va Nadání, jemuž byla ponechána možnost formální existence, avšak jen se zlomkem původního nadačního jmění. Do roku 1989 se podařilo několikrát zabránit zrušení Nadání, naposledy pak v roce 1987.⁴ Jak je vidět, politická situace a společenské poměry ve 40. – 80. letech dvacátého století, opravdu nepřály rozvinutí nadací a nadačních fondů na

³ Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. XXIV.

⁴ Blíže na: http://www.hlavkovanadace.cz/o_nadaci.php (cit. dne 13. 5. 2012).

našem území. Toto období bychom mohli přímo nazvat jako „nadační dobou temna“.

Můžeme říct, že renesance a novodobá historie nadací a nadačních fondů se začala psát v roce 1989. V rámci politických a společenských změn se vytvořila poptávka po právní úpravě, která v této době v rámci nadací chyběla. Tuto situaci se v rychlosti snažila vyřešit novela tehdy platného hospodářského zákoníku č. 103/1990 Sb., kde se však pojem „nadace“ promítl jen do jediného ustanovení (389b), které udělilo nadačním subjektům postavení právnických osob.⁵ Tato nedostačující úprava pak přetrvávala až do roku 1992, kdy 1. ledna nabyla účinnost novela občanského zákoníku č. 509/1991 Sb. Nově byla zavedena možnost zřízení nadace formou závěti a v současnosti se objevuje jeden z obligatorních dokumentů nadace, a to statut. Až po šesti letech se nadace a nadační fondy dočkaly komplexní úpravy v samostatném zákoně, koncem roku 1997 byl přijat zákon o nadacích.

V současnosti jsou nadace a nadační fondy upraveny v České republice stále zákonem o nadacích. Občanský zákoník specifikuje nadaci nebo nadační fond jako účelová sdružení majetku.⁶ Zákon o nadacích nám též definuje, že vzniká pro dosahování obecně prospěšných cílů. Výčet obecně prospěšných cílů je v zákoně o nadacích uveden demonstrativně, a může tedy být zřízena nadace či nadační fond i pro jiné obecně prospěšné cíle. Zákon o nadacích obecně prospěšným cílem chápe zejména rozvoj duchovních hodnot, ochranu lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochranu přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.⁷

Nadace je konstantně definována jakožto oddělený, účelově vázaný majetek (jmění), jenž je trvale vyhrazen k plnění určitého obecně, resp.

⁵ Ronovská K.: *Novinky na poli nadačního práva: krok správným směrem*, Právní fórum, 2010, č. 8., str. 407.

⁶ § 18 odst. 2 písm. b) občanského zákoníku.

⁷ § 1 odst. 1 zákona o nadacích.

veřejně prospěšného cíle, a který je z tohoto důvodu oddělen od majetku všech jiných osob a za tímto účelem je vybaven samostatnou speciální právní subjektivitou; pojmově se zde jedná o soukromoprávní majetkový fond vybavený právní subjektivitou. Nutno podotknout, že režimu zákona o nadacích se vymykají útvary zřizované církvemi nebo náboženskými společnostmi, jako je tzv. „církevní nadace“ apod. Jak jsem již uvedl a též v návaznosti na § 1, odst. 2 zákona o nadacích, nadace nebo nadační fond je právnickou osobou, má speciální právní subjektivitu, tedy je způsobilá nabývat práva a povinnosti, která jí umožňuje jednat, v právním slova smyslu, ve všech otázkách spojených s plněním jejího účelu. Jedná se o právnickou osobu akumulativního a distributivního charakteru.⁸ To znamená, že nadace a nadační fondy nemohou používat samy získaný majetek k obecně prospěšným účelům, ale fungují jako prostředník mezi oprávněnými osobami přijímající příspěvek a tím, kdo tento příspěvek nadaci poskytl. Zde můžeme vidět speciální režim, který odděluje nadace a nadační fondy, ve formě stanovené Zákonem o nadacích, od obecně prospěšných společností a jiných soukromých právnických osob, které mohou prostředky nejen získávat a hromadit, ale též je přímo vlastní činností užívat. Nadace a nadační fond tedy musí veškeré získané prostředky použít (distribuovat) jen k účelům a cílům stanoveným v nadační listině nebo statutu. Zákon o nadacích též v § 1 odst. 3 uvádí, že součástí názvu nadace musí být označení „nadace“; součástí názvu nadačního fondu musí být označení „nadační fond“; jiné osoby nesmějí ve svém názvu nebo obchodní firmě toto označení používat. Tento odstavec nám pak dává další jasnou představu a možnost odlišení jiných soukromoprávních právnických osob od nadací a nadačních fondů, když tyto musí mít vždy ve svém názvu zmíněné označení „nadace“ či „nadační fond“. Přičemž nadaci nebo nadačnímu fondu náleží absolutní ochrana proti rušiteli v rámci zásahu do jejich zapsaného názvu podle § 19b odst. 2 občanského zákoníku: *„Při neoprávněném použití názvu právnické*

⁸ Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. 30.

osoby je možné se domáhat u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav; je možné se též domáhat přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích.“ A současně i relativní ochrana v rámci ustanovení o nekalé soutěži podle § 44 a násl. obchodního zákoníku. A nutno uvést, že název nadace nesmí nejen odporovat zákonu ani dobrým mravům, nýbrž musí býti i přiléhavý.⁹

2.2 Rozdíl mezi nadací a nadačním fondem

Pokud jsem uvedl specifikaci nadací a nadačních fondů, je též na místě tyto dvě formy právnických osob od sebe odlišit a uvést jejich rozdíly. Základní a nejzřetelnější rozdíl mezi těmito dvěma formami je, že nadace je svou povahou zřizována jako trvalá právnická osoba, na rozdíl od nadačního fondu, jenž je zřizován jako dočasná právnická osoba, i když jeho dočasnost může trvat řádově i několik desítek let. Nadace je svou povahou výnosová a nadační fond výnosovou povahu mít nemusí.¹⁰

S tím souvisí i druhý rozdíl, když nadační fond k dosahování svého účelu, jenž je dočasný, používá všechn svůj majetek a může jej spotřebovat, avšak nadace používá k dosahování svého účelu výnosů z nadačního jmění a ostatní majetek nadace, který v každém kalendářním roce nesmí klesnout pod zákonem o nadacích stanovenou hodnotu částky 500.000,- Kč.

Tím se dostáváme i k dalšímu markantnímu rozdílu týkajícího se jmění nadace a nadačního fondu. Majetek nadace tvoří nezastavitelný majetek složený z nadačního jmění s jeho minimální hodnotou 500.000,- Kč a zcizitelný ostatní majetek bez stanovené minimální výše. Majetek nadačního fondu je složen z vkladů zřizovatelů vložených při zřízení a nadačních darů poskytnutých po zřízení, oboje bez zákonné minimální výše, oproti úpravě u nadací.

⁹ Administrativní rozhodnutí Bohuslav 6331, z roku 1927.

¹⁰ § 3 odst. 5 a *contrario* § 2 odst. 5 zákona o nadacích.

Mezi další rozdíly odlišující nadaci od nadačního fondu patří možnost podnikání. Nadační fond nesmí mít účast v žádné obchodní společnosti, oproti tomu nadace může nabývat účast na akciových společnostech, přičemž celkový rozsah úplatně nabyté majetkové účasti nadace na akciových společnostech nesmí přesáhnout 20 % z majetku nadace po odečtení hodnoty nadačního jmění a zároveň obchodní podíl nadace na majetku akciové společnosti nesmí být větší než 20 % majetku této akciové společnosti.¹¹

Rozdíly také nalezneme v rámci účetní závěrky, když nadace musí mít obligatorně účetní závěrku ověřenou auditorem, zatím co nadační fond musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem jen v zákonem stanovených případech podle ustanovení § 24 odst. 2 zákona o nadacích.¹² To jsou tedy podle mého názoru v obecné rovině nejvíce zřetelné rozdíly mezi nadacemi a nadačními fondy.

2.3 Zřízení nadace a nadačního fondu

Podobně jako další soukromoprávní právnické osoby, i nadace a nadační fond se zřizují písemnou smlouvou mezi zřizovateli nebo zakládající listinou, pokud je zřizovatel jediný. Dalším specifikem je, že nadace nebo nadační fond mohou být též zřízeny závětí. Zakládají se tedy jedno- či vícestranným právním úkonem jedné či více osob, a to jednáním mezi živými (*inter vivos*) a pro případ smrti (*mortis causa*). Požadavky na ověření či formu notářského zápisu zakládajících dokumentů zákon o nadacích stanovuje v § 3 tak, že zřizuje-li se nadace nebo nadační fond smlouvou, musí být pravost podpisu zřizovatelů na smlouvě úředně ověřena; zřizuje-li se nadace nebo nadační fond zakládající listinou nebo závětí, musí být nadační listiny pořízeny ve formě notářského zápisu.

¹¹ § 23 odst. 7 zákona o nadacích.

¹² Blíže Ronovská, K.: *Spolkové a nadační právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, str. 54-56 a též Hurdík J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. 36-38.

Náležitosti nadační listiny stanoví Zákon o nadacích v § 3 odst. 2 písm. a) až i) a v případě zřízení ze závěti v § 3 odst. 3 zákona o nadacích. V těchto ustanoveních jsou vyjmenovány obligatorní součásti nadační listiny či závěti. Absence byť jednoho z nich, nebo pokud je nadační listina v rozporu s právními předpisy, způsobuje toliko její absolutní neplatnost (§ 39 občanského zákoníku). Pro nadace zřízené podle českého práva ukládá zákon o nadacích, že hodnota nadačního jmění nesmí být nižší než částka 500.000,- Kč a po dobu trvání nadace se nesmí pod tuto částku snížit. V praxi se však vždy setkáme s tím, že tato částka se mnohokrát v průběhu roku snižuje, avšak v rámci roční účetní uzávěrky nadace, musí být vždy doložena tato částka ve výše zmiňovaných nejméně 500.000,- Kč. Základní jmění pak může být ve formě peněžních prostředků, cenných papírů, nemovitých a movitých věcí, ale i ve formě jiných majetkových práv a hodnot. Musí ovšem splňovat předpoklad trvalého výnosu a nevázanosti na nich zástavního práva. V obecném povědomí a literatuře je přijímán názor, že tento limit nadačního jmění je velice nízký i s ohledem na inflaci, jelikož se od účinnosti Zákona o nadacích ještě nezměnil.¹³ Ve své diplomové práci bych rád ukázal, že právě tento limit se stává hlavní pomyslnou hradbou brzdící činnost zahraničních nadací v České republice.

2.4 Vznik nadace a nadačního fondu

Nadace a nadační fond vznikají dnem zápisu do nadačního rejstříku, který vede soud určený dle § 200d občanského soudního řádu. Tedy soud určený k vedení příslušného obchodního rejstříku. Proces vzniku je složen ze dvou částí. První částí je založení nadace nebo nadačního fondu, a to okamžikem zřízení nadační listiny. Ve druhé části pak po návrhu následuje samotný zápis do nadačního rejstříku. A právě k tomuto dni vzniká nadace nebo nadační rejstřík jako samostatná právnická osoba. Jelikož nadační rejstřík vede soud příslušný k vedení obchodního

¹³ Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy*, 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 28.

rejstříku, tak přepisy týkající se obchodního rejstříku se zde použijí subsidiárně. Zákon o nadacích pak v § 5 odst. 3 taxativně a enumerativně vyjmenovává údaje, které se zapisují do nadačního rejstříku. Je nutné zde také zmínit, že podřazením nadačního rejstříku pod obchodní rejstřík, je dle § 29 obchodního zákoníku chráněna dobrá víra třetích osob ve stav zápisu v nadačním rejstříku.

2.5 Statut nadace a nadačního fondu

Dalším z dokumentů, vedle nadační listiny, který musí každá nadace a nadační fond mít, je statut. Statut můžeme chápat jako určitou deklaraci cílů nadace a nadačního fondu, a též hlavně jako dokument určující jednání orgánů. Statut upravuje podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, lze v něm omezit či vypočíst okruh osob, jímž lze poskytovat příspěvky, jakož i způsob poskytování. Podle mého názoru, je statut svojí formou dokument, který má veřejnosti dovolit poznat nadaci jak z hlediska jejího fungování, tak z hlediska její činnosti. K tomu mě též vede ustanovení § 4 odst. 4 Zákona o nadacích: „*Nadace nebo nadační fond jsou povinny na požádání zpřístupnit statut; každý je oprávněn do něj nahlédnout a pořizovat si výpisy či opisy*“. V praxi je však podle mě toto ustanovení v zákoně uvedeno zbytečně, jelikož statut se nutně zakládá do sbírky listin nadačního rejstříku, a je tedy veřejně přístupný každému. I když je statut jedním ze dvou obligatorně existenčních dokumentů v životě nadace nebo nadačního fondu, nepřipojuje se k návrhu na zápis do nadačního rejstříku. Ale zákon o nadacích stanoví lhůtu 30 dnů ode dne vzniku nadace, do kterých musí být statut vydán.

2.6 Zrušení a zánik nadace a nadačního fondu

Tak jako je proces vzniku nadace nebo nadačního fondu složen ze dvou částí, založení a vzniku, tak i proces zániku zákonodárce rozděluje na dvě části, konkrétně zrušení a zánik. Je logické, že pokud nadace nebo

nadační fond vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku, její zánik bude vázán na výmaz z nadačního rejstříku. Podmínkou pro výmaz je pak zrušení nadace nebo nadačního rejstříku. Rozeznat můžeme tři případy zrušení. Zaprvé zrušení nadace a nadačního fondu s právním nástupce, zadruhé zrušení nadace a nadačního fondu bez právního nástupce a zatřetí změnu právní formy nadačního fondu na nadaci. Zákon o nadacích možnosti zrušení poskytuje výčtem v § 7 odst. 2, a formy nuceného zrušení pak v § 7 odst. 3 až 6.

3 MOŽNOSTI PŮSOBENÍ ZAHRANIČNÍCH NADACÍ A NADAČNÍCH FONDŮ V ČR

Po výkladu a upřesnění toho, co nadace a nadační fondy vlastně jsou, jak fungují, vznikají a zanikají, bych se v této kapitole zaměřil blíže k samotné problematice činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice. Pokud se objeví zahraniční nadace nebo nadační fond se zájmem působit a získávat finanční prostředky v souladu se svým účelem, dává stávající právní úprava jen dvě možnosti.

První, v praxi kromě pár případů nejvíce používanou možností, je uzavření partnerství s již v České republice existující entitou. Zahraniční nadace nebo nadační fond tedy začnou působit v České republice pod záštitou české nadace nebo nadačního fondu. Toto řešení je nejjednodušší, neklade na zahraniční nadaci nebo nadační fond žádné povinnosti, co se týká povolovacích a schvalovacích procesů. Tím, že uzavřou partnerství, získává zahraniční entita prostředky prostřednictvím místní nadace. Toto partnerství mezi nadacemi bývá zpravidla založeno smluvní cestou. Nadace mezi sebou uzavřou inominátní smlouvu, kterou bychom mohli nazvat smlouvou partnerskou nebo smlouvou o poskytování nadačních příspěvků. Smluvní strany se v této smlouvě dohodnou na poskytování nadačních příspěvků, ať už jednostranně či vzájemně, tím není porušen redistributivní charakter nadace nebo nadačního fondu. Do klasické struktury vztahu donátor – nadace – destinář vstupuje další nadační subjekt. Výsledný vztah znázorňující tok nadačních příspěvků pak vypadá následovně: donátor – nadace – zahraniční nadace – destinář. Příspěvky jsou vybírány samotnou českou nadací, a tedy musí být vybírány v souladu se statutem a nadační listinou české nadace. K zahraniční nadaci se pak příspěvky dostanou ve formě redistribučního charakteru skrze českou nadaci. Nevýhoda tohoto způsobu činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice vyplývá ze samotné podstaty partnerství. Zahraniční nadace je

vázána tím, že partnerská nadace v České republice musí mít shodné účely zřízení a vybírání prostředků pro tento účel. A také tím, že příspěvky nejsou poskytnuty přímo jí, ale jen skrze českou nadaci, nestává se tedy přímým redistributorem, ale je vázána na mezivrvek ve formě partnerské české nadace. Před tuzemskou nadací tento smluvní partnerský vztah předkládá problém kontroly použití nadačních příspěvků, které poskytla zahraniční nadaci. Jelikož nadační příspěvky musejí být použity v souladu s účelem nadace, je důležité, aby si zajištění tohoto česká nadace upravila ve smlouvě se zahraniční nadací, přičemž kontrola toho, zda zahraniční nadace použila poskytnuté příspěvky ve stanoveném účelu, bude jistě jednodušší, pokud dostojí své redistributivní funkci na území České republiky. Pokud však zahraniční nadace hodná získané prostředky používat v zahraničí, bylo by na místě zařadit do smlouvy mezi nadacemi kontrolní ustanovení. Základem tohoto ustanovení by mohla být povinnost té smluvní strany, která přerozdělí získané prostředky destinářům, zpětně vystavit dokument prokazující použití nadačních příspěvků k vymezenému účelu. Druhá smluvní strana by pak měla jistotou, že poskytnuté nadační příspěvky byly použity v souladu s nadačním účelem.

Druhý způsob činnosti a získávání prostředků zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice by se dal vymezit oproti prvnímu jako přímý. Je to způsob činnosti prostřednictvím organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního fondu. A je to jediný způsob přímého působení zahraničních nadací a nadačních fondů u nás. Je rozumné, že k působení v České republice jsou připuštěny zahraniční entity, avšak omezení pouze na organizační složky by se dalo chápat jako přehnaně byrokratické. Nehledě na to, že se jedná o neziskový sektor a jeho i přeshraniční činnost by měla být povolena v co nejširší míře. Nutno podotknout, že i tak je tento způsob v praxi používán ve velmi malém rozsahu. To si můžeme dokázat tím, že ke dni 2. května 2012 byly v nadačním rejstříku registrovány pouze dva subjekty jako organizační

složky zahraniční nadace a žádný subjekt, který by byl organizační složkou zahraničního nadačního fondu. To je dáno konstrukcí stávajícího právního řádu a problémy z něho vyplývajícími.

Dále se ve své diplomové práci blíže zaměřím na druhý způsob činnosti, tedy způsob působení skrze organizační složku zahraniční nadace nebo nadačního fondu a na problémy, které jsou s tímto způsobem spojené. Pokusím se nastínit možné řešení problémů, jakož i vysvětlit náležitosti a postupy nutné k tomu, aby organizační složka zahraniční nadace mohla na území České republiky svoji činnost provozovat.

4 ORGANIZAČNÍ SLOŽKA ZAHRANIČNÍ NADACE NEBO NADAČNÍHO FONDU

4.1 Obecná specifikace organizační složky

Zákon o nadacích v § 27 odst. 1 poskytuje zahraničním právnickým osobám, které jsou nadací nebo nadačním fondem, možnost působit na území České republiky za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako nadace nebo nadační fondy vzniklé podle tohoto zákona. Na pohled jasné ustanovení, které poskytuje shodné postavení zahraničním i místním nadacím. Avšak při hlubším a zvláště praktickém postupu vycházejí najevo skutečnosti, které prokazují a odůvodňují (až na dva případy) neexistenci organizačních složek zahraničních nadací nebo nadačních fondů u nás.

Na začátek bych měl vysvětlit institut organizační složky. Svým způsobem můžeme chápat organizační složku jako „prodlouženou ruku“ zahraniční entity. Pro bližší specifikaci si na pomoc můžeme vzít obchodní a občanský zákoník. O organizační složce se zmiňuje obchodní zákoník v § 21 odst. 3 takto: *„Podnikáním zahraniční osoby na území České republiky se rozumí pro účely tohoto zákona podnikání této osoby, má-li podnik nebo jeho organizační složku umístěnou na území České republiky“*.

Jedná se tedy o organizační složku podniku, který je podle § 5 odst. 2 obchodního zákoníku věc hromadná. V této souvislosti a za použití § 118 odst. 1 občanského zákoníku, tedy že věci jsou předmětem občanskoprávních vztahů, dojdeme k závěru, že podnik je objektem právních vztahů. Pokud je objektem, nemůže být už subjektem právních vztahů, a nemá tedy právní subjektivitu. Pokud podnik dle této úvahy nemá právní subjektivitu, nemůže jí mít ani jeho organizační složka umístěná na území České republiky, a tedy nemá práva ani povinnosti a nemůže vstupovat do právních vztahů jako jedna ze smluvních stran.

Jménem organizační složky tedy jedná přímo podnikatel, který ji zřizuje. V rámci toho může zplnomocnit osobu oprávněnou jednat za organizační složku.

Tato úprava je v rámci organizačních složek zahraničních nadací a nadačních fondů stejná. Organizační složka tak nemá právní subjektivitu, nemůže vstupovat do právních vztahů jako smluvní strana a jedná za ní zahraniční zřizovatel či osoba zplnomocněná zahraničním zřizovatelem. Zřízení organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního fondu je nejlepší způsob činnosti na území České republiky, pokud chce zahraniční subjekt získávat prostředky a provozovat činnost na území České republiky přímo, tedy bez partnerství a pod záštitou jiné české nadace či nadačního fondu.

4.2 Zápis do nadačního rejstříku a jeho podmínky

Jak jsem již popsal, organizační složka nemá právní subjektivitu, jejím zápisem do nadačního rejstříku vzniká oprávnění působit na území České republiky přímo zahraniční nadaci nebo nadačnímu fondu. *A contrario* zaniká dnem výmazu z nadačního rejstříku. Samotný návrh na zápis do nadačního rejstříku je oprávněna podat pouze zahraniční nadace nebo nadační fond.

Zákon o nadacích ve svém § 27 odst. 3 stanoví, že: *„Rejstříkový soud zapíše organizační složku zahraniční nadace zřízenou na území České republiky, jestliže účel zahraniční nadace je v souladu s § 1 odst. 1 tohoto zákona.“* V tomto ustanovení se setkáváme s prvním požadavkem v rámci působení zahraničních nadací a nadačních fondů. Osobně si myslím, že tento požadavek není těžké naplnit, jelikož účely dle našeho zákona mají povahu demonstrativního výčtu. Bude pak už jen na posouzení rejstříkového soudu, zda účely zahraniční nadace jsou v souladu s § 1 odst. 1 zákona o nadacích. Toto ustanovení by skýtalo potenciální hrozbu pouze v případě, že zahraniční nadace nebo

nadační fond by byly zřízeny za účelem vyloženě neslučujícím se s výkladem pojmu „obecně prospěšné cíle“. Zároveň tento požadavek, aby zahraniční nadace a nadační fondy splňovaly toto definiční vymezení, patrně brání působení tzv. zahraničních rodinných nadací, což je další neúčelná restrikce.¹⁴

Horší situace pro zahraniční nadaci nebo nadační fond nastává hned poté. Zákon o nadacích podle § 27 odst. 4 požaduje k návrhu na zápis do nadačního rejstříku připojení následujících dokumentů: statut organizační složky; doklad o tom, že zahraniční nadace nebo nadační fond byly zřízeny jako právnická osoba a doklad o tom, že hodnota majetkového vkladu odpovídá ustanovení zákona. Podrobněji níže rozeberu jednotlivé obligatorní dokumenty a samotný návrh na zápis do nadačního rejstříku s jeho náležitostmi.

4.2.1 Statut organizační složky

Z těchto tří obligatorních dokumentů, nutných k přiložení k návrhu na zápis organizační složky do nadačního rejstříku, je statut organizační složky řekněme nejméně problematickým dokumentem. Jak jsem popsál v Kapitole 2.5, statut je u nadací a nadačních fondů založených podle českého práva jedním ze dvou obligatorních dokumentů, nutných k existenci subjektu jako takového. Statut chápu jako určitou deklarační listinu cílů a vnitřního uspořádání nadace, když musí stanovit postup pro jednání orgánů nadace nebo nadačního fondu. U nadace nebo nadačního fondu v České republice chápu potřebu takového statutu, jelikož vzniká soukromoprávní právnická osoba, která redistribuuje určité peněžní prostředky a funguje na bázi „neziskového“ uspořádání, je třeba, aby určité skutečnosti její činnosti byly veřejně přístupné a otevřené.

Dle zákona o nadacích a jeho výše zmíněného ustanovení musí i organizační složka předložit svůj statut. Pokud vycházíme ze skutečnosti,

¹⁴ Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy*, 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 79.

že organizační složka nemá právní subjektivitu, a tudíž nemůže vstupovat do právních vztahů jako jedna ze smluvních stran. Požadavek na předložení jejího statutu, se mi zdá nepřiměřený.

Zákon o nadacích v § 4 odst. 1 stanoví, že statut nadace nebo nadačního fondu: „...*upravuje postup pro jednání orgánů nadace nebo nadačního fondu, podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, popřípadě okruh osob, kterým je lze poskytovat, způsob, jakým se nadační příspěvky poskytují...*“. Pokud si toto ustanovení vztáhneme na případ organizační složky, pak postup jednání orgánů organizační složky nám problém dělat nebude. Za organizační složku bude zplnomocněna jednat určitá osoba popřípadě vedoucí organizační složky. Postup pro jednání pak bude vymezen ve statutu. V tomto případě bych doporučoval postup pro jednání stanovit například takto:

„Orgánem organizační složky nadace je vedoucí organizační složky nadace.“

„Jménem organizační složky nadace „jedná [●] / jednají společně [●]“, a to tak, že k názvu organizační složky nadace připojí svůj podpis.“

Ač zákon toto neukládá, doporučil bych v statutu organizační složky uvést i účel činnosti organizační složky, který musí být samozřejmě v souladu s účelem a cílem zahraniční nadace nebo nadačního fondu jako zřizovatelem. Statut tím pádem naplní určitou informační povinnost a bude listinou deklarující cíle a zaměření činnosti zahraniční nadace nebo nadačního fondu prostřednictvím její organizační složky. Dále bych uvedl i dobu, na kterou je organizační složka zakládána. Z povahy nadace, jako právnické osoby zakládané na trvalém základě, by tedy měl statut obsahovat ustanovení, že organizační složka se zakládá na dobu neurčitou. Popřípadě i jinak podle úmyslu zahraničního zřizovatele. Uvedl bych i informaci o jmění organizační složky nadace, které v našem případě bude nulové, avšak s informací, že nadační jmění zřizovatele je

v zákonem stanovené výši. Více se k problému se základním jměním budu věnovat v Kapitole 4.2.3.

Podle zákona o nadacích musí statut obsahovat i další informace týkající se poskytování nadačních příspěvků. V tomto ohledu považuji tuto dikci ustanovení za mírně nešťastnou. Vždyť za organizační složku jako „prodlouženou ruku“ jedná její zakládající společnost/nadace. V tom případě poskytování příspěvků i stanovení okruhu osob neuskutečňuje organizační složka, ale vedoucí organizační složky či jiná zplnomocněná osoba, avšak zplnomocněná přímo zahraniční nadací nebo nadačním fondem. Domnívám se tedy, že informace a ustanovení o poskytování příspěvků a okruhu osob jakož i způsob poskytování příspěvků nemají ve statutu organizační složky místo. Podle mého názoru tedy musíme vykládat tento požadavek zákona v rámci praxe a přizpůsobit statut organizační složky její povaze a pravomocím.

Mnou vypracovaný návrh standardního statutu organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního fondu, který dle mého svědomí odpovídá zákonným požadavkům i praktické stránce pojmu organizační složky, tvoří Přílohu 1 této diplomové práce.

4.2.2 Doklad o tom, že zahraniční nadace nebo nadační fond byly zřízeny jako právnická osoba

Tímto ustanovením měl zákonodárce na mysli jakýkoliv doklad, který dokazuje, že zahraniční zřizovatel byl zřízen jako právnická osoba. Jako požadavek je to pochopitelné. Subjekt, který není právnická osoba, by ani neměl mít způsobilost zřídit v České republice svou organizační složku. Takovým dokladem se v praxi nejčastěji rozumí výpis z nadačního, obchodního či obdobného rejstříku, který je v dané zemi kompetentní k vedení záznamů a do kterého se zapisují zahraniční nadace nebo nadační fondy. Nutno uvést, že stejně jako u nás, tak i ve většině zemí se s tímto zápisem spojuje i faktický vznik nadace nebo nadačního fondu po

právní stránce. Obstarání tohoto dokumentu tak bude dělat zřizovateli pravděpodobně nejmenší potíže ze všech podmínek stanovených zákonem o nadacích. Problém může nastat v případě, že v zemi zřizovatele takový rejstřík neexistuje a zahraniční nadace nebo nadační fond vzniká pouze oznámením určitému orgánu, nebo pokud se výpis z evidence zahraničních nadací nebo nadačních fondů nevydává. V tom případě by zahraniční zřizovatel musel řešit otázku, kterým dokumentem dokázat, že vznikl jako právnická osoba. Nejčastěji tak půjde o dokument podobný naší nadační listině, či určité dokumenty jako je například rozhodnutí o zřízení.

Pokud už takový dokument, v nejlepším případě výpis z nadačního rejstříku, zahraniční zřizovatel doložil, nesmíme zapomenout ani na vypracování jeho úředního překladu, jelikož se bude dokument dokládat k návrhu na zápis do nadačního rejstříku. A v zemích zahraničního zřizovatele neopomenout splnění všech náležitostí pro dokument putující do zahraničí.

4.2.3 Doklad o tom, že hodnota majetkového vkladu odpovídá ustanovení zákona

Zákon pro činnost zahraničních nadací nebo nadačních fondů na území České republiky prostřednictvím organizační složky stanoví požadavek, aby hodnota nadačního jmění zahraničního subjektu dosahovala minimálně částky 500.000,- Kč. Právě toho ustanovení však v praxi bude pro některé typy nadací velký problém. Pokud bude zahraniční nadace nebo nadační fond zřízena podle svého domácího práva s obligatorním nadačním jměním dosahujícím hodnoty splňující kritérium našeho zákona o nadacích, nebude mít s tímto dokumentem problém. Postačí, prokáže-li takovouto hodnotu nadačního jmění výpisem z nadačního nebo obdobného rejstříku, v kterém bude hodnota nadačního jmění jistě uvedena.

Situace se ovšem stává složitější pro zahraniční subjekty, které byly založeny s menším nadačním jměním. Nutno uvést, že většina zahraničních států nestanovuje pro určité typy nadací minimální hodnotu nadačního jmění, a tak se může stát, že činnost v České republice bude chtít vyvíjet nadace s nadačním jměním například jedno euro. Na první pohled bychom mohli usoudit, že takový subjekt nemůže na našem území působit, protože nesplňuje požadavek minimálního nadačního jmění podle našeho zákona. To je právě nejčastější problém, se kterým se nadace a nadační fondy budou setkávat. Dále bych tedy chtěl nastínit možné způsoby, jakými i nadace s malým nadačním jměním mohou dosáhnout zřízení organizační složky na našem území. Ovšem každé z těchto řešení předpokládá, že zmíněná nadace sice nemusí mít nadační jmění ve výši minimálně 500.000,- Kč, ale musí mít alespoň přístup k takové částce. To samo o sobě už bude pro některé menší nadační subjekty nedosažitelné, jelikož „neziskový“ sektor jistě neoplývá velkým množstvím financí.

Jako nejjistější metodu pro doložení nadačního jmění, pokud základní nadační jmění zahraniční nadace nedosahuje požadované výše, bych doporučoval bankou ověřený výpis z účtu. Pokud zahraniční nadace bude chtít opravdu vyvíjet činnost na území České republiky, nelze než doporučit zřízení bankovního účtu u nějaké z tuzemských bank. Na tento účet by pak zahraniční nadace převedla požadovanou částku, která by sloužila jako jistá krytina nadačního jmění a která by byla svěřena například do správy organizační složce. Podle této částky by se pak řídila i ustanovení určující maximální náklady na správu organizační složky. Částka na tomto účtu by nahrazovala nepřítomnost nadačního jmění organizační složky, ale stále by však byla ve vlastnictví zahraniční nadace nebo nadačního fondu. Nedokazovala by sice hodnotu nadačního jmění zahraniční nadace, ale povahou a vyčleněním účtu k tomuto účelu by tento zákonný požadavek splňovala. Nutno zmínit též to, že pro případné

nadační příspěvky získané v České republice by musel být samozřejmě zřízen účet separátní, jak je popsáno v Kapitole 4.3.1.1.

Podobnou metodou, s kterou jsem se i v praxi setkal, je také bankou ověřený výpis z účtu, ovšem nikoliv se separátního účtu u tuzemské banky zřízeného výlučně k dokázání peněžních prostředků nahrazujících nadační jmění, ale výpis z účtu zahraniční nadace, na kterém ona sama uschovává své finanční prostředky. Tato metoda je jistě pohodlnější a pro zahraniční nadaci nebo nadační fond přístupnější, protože nemusí zakládat zvláštní účet u tuzemské banky. Její nevýhoda je nasnadě. Zahraniční subjekt má nadační jmění v jiné výši než stanoví český právní řád. Pokud podle domácího právního řádu zahraniční nadace nemusí tato nadace každý rok dokazovat, že hodnota jejího nadačního vkladu neklesla pod stanovenou hodnotu, bude jistě zvyklý na velké finanční výkyvy na tomto účtu. Tím se dostává do potencionálně ohrožující situace tehdy, když v rámci účetnictví a výroční zprávy organizační složky nedoloží, že hodnota nadačního jmění zahraniční nadace nebo nadačního fondu neklesla pod zákonem stanovenou hodnotu 500.000,- Kč. Tato metoda tedy patří administrativně k nejjednodušším, když zahraniční nadaci stačí získat bankou ověřený výpis z účtu, na kterém je hodnota dosahující nejméně částky požadované právním řádem České republiky. Tento výpis pak musí být pro potřeby zápisu do českého nadačního rejstříku přeložen do českého jazyka, ostatně stejně jako všechny cizojazyčné dokumenty předkládané do nadačního rejstříku.

Může se stát situace, kdy zahraniční nadace sice má nadační jmění ve výši požadované zákonem o nadacích, ale v nadačním nebo obdobného rejstříku toto nadační jmění není zapsáno, tudíž ani výpisem z takového rejstříku není možné výši nadačního jmění dokázat, nebo pokud základní nadační jmění má menší hodnotu, avšak celkově zahraniční nadace nebo nadační fond operuje s požadovanou částkou. V těchto případech je podle mého názoru dalším možným řešením

doložení čestného prohlášení. Toto čestné prohlášení by muselo stanovit, že výše nadačního jmění, které má zahraniční nadace nebo nadační fond k dispozici, vyhovuje potřebám českého zákona. Znění samotného prohlášení by mohlo znít takto:

„[•] má k dosahování účelu pro který byla zřízena k dispozici nadační jmění ve výši odpovídající nejméně 500.000,- Kč, jako souhrn peněžitých a nepeněžitých vkladů.“

Takové čestné prohlášení by pak mohlo rejstříkovému soudu pro zápis organizační složky zahraniční nadace postačovat. Mnou vypracované vzorové čestné prohlášení zahraniční nadace, že hodnota nadačního jmění odpovídá ustanovením zákona, tvoří Přílohu 2 diplomové práce.

Domnívám se, že další možností jak doložit nadační jmění zahraniční nadace, je garance mateřské společnosti. V případech, kdy zahraniční nadaci zřídila soukromá obchodní společnost nebo skupina takovýchto společností, a ve chvíli kdy nadační jmění nedosahuje hodnoty potřebné pro zápis podle českého práva, garance zřizovatele nadace nebo nadačního fondu by mohla splňovat formální požadavky pro zápis organizační složky v České republice. Zřizující společnost nebo společnosti by touto garancí prokazovali, že zahraniční nadace nebo nadační fond sice nemá základní nadační jmění, ale pro případy stanovené v zákoně by poskytly garanci, tedy jaké si čestné prohlášení, že zahraniční nadace má možnost disponovat se zákonem stanovenou částkou. Podle mého názoru samotná povaha nadačního jmění, tak jak je konstruována v zákoně o nadacích, pokládá nadační jmění za určitou jistinu a záruku hospodaření nadace. To je vyjádřeno i tím, že hodnota nadačního jmění nesmí klesnout pod částku 500.000,- Kč, ke konci každoročního účetního období. Jelikož nadační jmění nemůže být vyjádřením podílu zakladatelů na založené právnické osobě tak, jak je tomu například u společnosti s ručením omezeným. Zbývá nám pro

určení účelu nadačního jmění právě jen funkce kontrolní, zajišťovací a v případě likvidační. To by ovšem splnila i garance jak už zřizovatele nadace, tak i jiných právnických osob. Zahraniční nadaci se tu podle mého názoru otvírá široká možnost, jak doložit to, že operuje s nadačním jměním v hodnotě nejméně 500.000,- Kč. Stačilo by poskytnutí garance jakoukoli právnickou osobou k tomu způsobilou, popřípadě i bankou, kterou by tato společnost garantovala, že zahraniční nadace má možnost disponovat, nebo že zahraniční nadaci dala možnost disponovat, se zákonem požadovanou peněžní hodnotou.

4.2.4 Návrh a zápis organizační složky do nadačního rejstříku

Tak jako nadace nebo nadační fond založené podle českého práva, i oprávnění zahraniční nadace nebo nadačního fondu působit na území České republiky vzniká dnem zápisu organizační složky v nadačním rejstříku. Nadační rejstřík je svou povahou velice podobný obchodnímu rejstříku. Zákon o nadacích podrobnosti ohledně nadačního rejstříku neupravuje, nicméně lze dovodit z jeho povahy a charakteru, že bude shodný s rejstříkem obchodním.¹⁵ Přičemž k podání návrhu bude příslušný ten rejstříkový soud, v jehož obvodu má organizační složka sídlo.¹⁶

Zápisu do nadačního rejstříku předchází samotná žádost, tedy návrh na zápis organizační složky nadace nebo nadačního fondu. Návrh na zápis je způsobilá podat zahraniční nadace nebo nadační fond, jako zřizovatelé organizační složky. Popřípadě osoba zplnomocněná k jednání za zřizovatele ve věcech zápisu do nadačního rejstříku. K tomuto účelu mnou vypracovaná vzorová plná moc tvoří Přílohu 3 diplomové práce. Podpisy na této plné moci musí být úředně ověřeny, a pokud jsou podepsány na území jiného státu, přichází na řadu superlegalizace či

¹⁵ Holešovský, J.: *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*, Praha: C. H. Beck, 2003, str. 881.

¹⁶ § 200a odst. 1 občanského soudního řádu.

připojení apostilly, a to podle toho, zda je tato země stranou Úmluvy o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin přijaté v Haagu dne 5. října 1961. Návrh na zápis do nadačního rejstříku nemusí být na přesně předepsaném formuláři na rozdíl od návrhů jiných právnických osob. Avšak v rámci zrychlení samotného procesu a přehlednosti bych doporučoval použití formulářů přizpůsobených přímo pro organizační složky nadací nebo nadačních fondů.¹⁷

Samotný návrh pak musí obsahovat údaje stanovené zákonem, jakož i přílohy popsané v Kapitolách 4.2.1, 4.2.2 a 4.2.3. Zákon o nadacích stanoví údaje, které se obligatorně zapisují do nadačního rejstříku v § 27 odst. 5., a to konkrétně:

a) název, sídlo a identifikační číslo nadace nebo nadačního fondu; identifikační číslo poskytne rejstříkovému soudu správce základního registru osob,

b) účel nadace nebo nadačního fondu,

c) výše nadačního jmění nebo výše majetkového vkladu u nadačního fondu,

d) adresa zahraniční složky na území České republiky, a

e) jméno, příjmení, rodné číslo, popřípadě datum narození, a trvalý pobyt na území České republiky fyzické osoby oprávněné jednat jménem zahraniční nadace ve věcech týkajících se organizační složky.

Ad a), ač zákon o nadacích na tomto místě rozumí informace ohledně organizační složky, tento bod musíme vnímat i v souvislosti se zahraničním zřizovatelem. Návrh musí obsahovat dostatečné určení zřizovatele organizační složky, v našem případě zahraniční nadace nebo nadačního fondu. Uvedení celého názvu, sídla v zahraničí a identifikační

¹⁷ Dostupné na <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=47038> (cit. dne 12. 5. 2012).

číslo, popřípadě srovnatelný identifikátor v rámci zahraničního rejstříku. A k samotné organizační složce je nutné uvést její plný název, který musí obsahovat jak slova „nadace“ nebo „nadační fond“, tak též slova „organizační složka“. Identifikační číslo pak v případě prvozápisu a úspěšného návrhu přidělí příslušný rejstříkový soud.

Ad b), účel nadace nebo nadačního fondu, který se zapisuje do nadačního rejstříku, musí být uveden v návrh na zápis. Musí být samozřejmě v souladu, doporučil bych, aby byl naprosto identický, jako účel stanovený ve statutu organizační složky. Tím se přispívá k materiální jistotě v zápisu v rejstříku, což je důležité pro destináře nadačních příspěvků a jejich povinnost použít příspěvek v souladu s účelem stanoveným nadací nebo nadačním fondem. Rozsah účelu po formální stránce není omezen a záleží na samotném zahraničním zřizovateli, jak úzce či široce ho stanoví. Platí však, že by měl být co nejvíce v souladu s účelem zahraničního zřizovatele, uvedeným v jeho nadační či zřizovací listině.

Ad c), nutnost zápisu výše nadačního jmění nebo výše majetkového vkladu u nadačního fondu je další ustanovení, které zákonodárce vložil do úpravy organizačních složek nešťastně. Organizační složka svou povahou nemůže mít a nemůže tvořit nadační jmění, což už jsem probíral v kapitolách výše. Myslím si, že zákonodárce měl na mysli uvedení údaje, že hodnota majetkového vkladu či jmění zahraniční nadace odpovídá ustanovením tohoto zákona. Svým odkazem na § 5 odst. 4 písm. d) zákona o nadacích ale nedává toto ustanovení smysl. Půjdeme-li po přímé dikci zákona, na tomto místě musíme v návrhu uvést hodnotu 0 Kč. A jako přílohu návrhu na zápis do nadačního rejstříku doložit jeden z dokumentů popsaných v Kapitole 4.2.3.

Ad d), na tomto místě musí být v návrhu uvedena adresa sídla organizační složky zahraniční nadace. Na první pohled bezproblémové

ustanovení. Nesmíme však zapomenout na dokument, bez kterého by se nám řízení o zápisu do nadačního rejstříku zdrželo, a to je souhlas s umístěním sídla. Požadavek na doložení tohoto dokumentu vychází z již zmiňovaného podobného režimu nadačního a obchodního rejstříku. Platí zde ustanovení § 37 odst. 2 obchodního zákoníku:

„Navrhovatel při návrhu na zápis do obchodního rejstříku doloží právní důvod užívání prostor, do nichž umístil sídlo nebo místo podnikání; to neplatí, pokud je právní důvod zjištělný z informačních systémů veřejné správy nebo jejich částí, které jsou veřejnými evidencemi, rejstříky nebo seznamy. Věta první se použije i v případě návrhu na změnu zápisu v obchodním rejstříku. Podnikatel je povinen mít právní důvod užívání těchto prostor po celou dobu, kdy jsou tyto prostory zapsané v obchodním rejstříku jako jeho sídlo nebo místo podnikání. K doložení právního důvodu užívání prostor postačí písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny, případně prohlášení osoby oprávněné nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem jinak nakládat, že s umístěním souhlasí. Prohlášení nesmí být starší než 3 měsíce a podpisy na něm musí být úředně ověřeny.“

Dle věty třetí tohoto ustanovení musí být další příloha k návrhu na zápis organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního rejstříku i písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, či osoby oprávněné s nemovitostí nakládat, že s umístěním sídla souhlasí. K souhlasu je pak též nutné přiložit výpis z katastru nemovitostí dokazující, že ten, kdo dal souhlas, je opravdu vlastníkem nemovitosti. Mnou vypracovaný vzorový souhlas s umístěním sídla tvoří Přílohu 4 diplomové práce.

Ad e), návrh na zápis do nadačního rejstříku též musí obsahovat určení a identifikaci osoby oprávněné jednat jménem zahraniční nadace nebo nadačního fondu ve věcech týkajících se organizační složky. Zpravidla půjde o vedoucího organizační složky, který pro tuto pozici bude mít uzavřenou smlouvu o výkonu funkce, nebo bude ustaven plnou mocí

zahraniční nadací nebo nadačním fondem k výkonu této funkce. Vedoucí organizační složky pak bude zapsán v nadačním rejstříku a bude oprávněn jednat za zahraničního zřizovatele ve všech věcech týkající se této organizační složky.

Tímto jsem popsal všechny obligatorní informace, které musí obsahovat návrh na zápis a všechny dokumenty, které musí být takového návrhu na zápis organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního přílohou, aby byla tato organizační složky úspěšně zapsána do nadačního rejstříku a zahraniční zřizovatel mohl jejím prostřednictvím vykonávat činnost na území České republiky.

4.3 Činnosti organizační složky

Provedeným zápisem organizační složky do nadačního rejstříku tedy vzniká zahraniční nadaci nebo nadačnímu fondu oprávnění vyvíjet činnost na území České republiky. Vyvíjením činnosti pak musíme chápat v kontextu redistributivního charakteru nadace, jako právnické osoby. Na jedné straně musí určité plnění, nebo lépe příspěvky, někdo nadaci poskytnout. Na straně druhé je sama nadace musí redistribuovat k cílovým destinářům, kteří jsou povinni je využít jen v rámci účelu nadací stanoveném. Činnost nadace se skládá ze získávání příspěvků a použití příspěvků. Použití příspěvků v praxi problém nedělá, pokud je to použití v souladu se zákonem. Získávání prostředků však už klade na nadaci, prostřednictvím její organizační složky, další administrativní požadavky. V další části diplomové práce se tedy zaměřím na v praxi nejpoužívanější formu získávání peněžitých příspěvků, a to veřejné sbírky.

4.3.1 Získávání příspěvků formou veřejné sbírky

Na začátek této kapitoly bych měl objasnit, co se za veřejnou sbírku považuje a co nikoliv. Prvně nutno uvést, že veřejnou sbírku může konat pouze právnická osoba, a to za podmínek stanovených v zákoně o

veřejných sbírkách. Za veřejnou sbírku se považuje získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělávání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí.¹⁸ Není přitom rozhodné, zda je výzva k poskytnutí příspěvku činěna na veřejných prostranstvích nebo třeba v budovách různých institucí, jsou-li přístupné veřejnosti. Za veřejnou sbírku je tak nutno požadovat např. i adresné oslovování osob za účelem poskytnutí finančního příspěvku (např. zasílání složenek, direkt mailingu atp.).¹⁹

A contrario zákon o veřejných sbírkách taxativně vyjmenovává, co se za veřejnou sbírku nepovažuje v § 2:

a) shromažďování finančních prostředků, které konají politické strany nebo politická hnutí, spolky, společnosti, svazy, hnutí a jiná občanská sdružení, jakož i odborové organizace, registrované podle zvláštních právních předpisů, mezi svými členy za účelem dosažení prostředků k plnění svých úkolů,

b) shromažďování finančních prostředků církvemi a náboženskými společnostmi, registrovanými podle zvláštního právního předpisu, k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách a jiných místech určených k provádění náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.

Ze zákonné definice pak dojdeme k tomu, že nadace prostřednictvím své organizační složky je subjekt způsobilý k tomu, konat na území České republiky veřejnou sbírku. Momentální právní úprava se zakládá na principu oznamovacím. Nadace, která chce veřejnou sbírku konat, je povinna toto oznámit příslušnému úřadu, a to ve lhůtě nejpozději

¹⁸ § 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách.

¹⁹ Pěnkavová J. - Wagnerová, P.: *Zákon o veřejných sbírkách v praxi krajských úřadů*, Správní právo, roč. XXXVIII, č. 5, Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2005.

do 30 dnů přede dnem zahájení sbírky. Příslušným úřadem je krajský úřad podle sídla právnické osoby, v našem případě podle sídla organizační složky.²⁰

Na základě oznámení pak příslušný krajský úřad zkoumá, zda byly v oznámení dodrženy všechny náležitosti, podrobněji popsané v kapitole 4.3.1.1. Pokud dospěje k tomu, že splněny byly, a pokud neshledá, že tu je nějaký důvod, pro nějž veřejnou sbírku nelze konat podle § 6 zákona o veřejných sbírkách, vydá krajský úřad oznamovateli osvědčení. Toto osvědčení musí být doručeno žadateli do vlastních rukou do třiceti dní ode dne, kdy krajský úřad oznámení o konání veřejné sbírky se všemi náležitostmi obdržel.

4.3.1.1 Náležitosti oznámení o konání veřejné sbírky

Náležitosti oznámení o konání veřejné sbírky, které musí oznamovatel podat příslušnému krajskému úřadu, přesně stanoví § 5 zákona o veřejných sbírkách. Tyto náležitosti by se daly rozdělit na dva okruhy, přičemž formální podoba oznámení není stanovena. První okruh se týká informací o subjektu žadatele. Jelikož organizační složka není právní subjekt, oznamovatelem bude vedoucí organizační složky jednající za zahraniční nadaci prostřednictvím organizační složky zřízené na území České republiky. Oznámení tedy musí obsahovat název, sídlo a identifikační čísla jak zahraniční nadace, tak i stejné informace o organizační složce. Též i jména, příjmení, data narození a adresy míst trvalého pobytu osob, které jsou statutárními orgány právnické osoby, nebo členy statutárního orgánu právnické osoby. Je také nutné doložit i originál, nebo úředně ověřenou kopii výpisu z nadačního nebo obdobného rejstříku, a to také jak zahraniční nadace, tak organizační složky zahraniční nadace. Druhá část informací o oznamujícím subjektu obsahuje jméno, příjmení, datum narození a adresu trvalého bydliště

²⁰ § 4 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách.

fyzické osoby, která bude oprávněna jednat ve věci sbírky jménem žadatele. Tato osoba pak musí připojit doklad o bezúhonnosti.²¹

Druhý okruh se týká informací o samotné veřejné sbírce. V rámci těchto zákonných požadavků, musí oznamovatel uvést podle § 5 odst. 2 následující informace:

a) *účel sbírky,*

b) *území, na němž se sbírka bude konat,*

c) *datum zahájení a datum ukončení sbírky, popřípadě informaci, že sbírka bude konána na dobu neurčitou,*

d) *způsob provádění sbírky,*

e) *název a adresu banky nebo její pobočky nebo pobočky zahraniční banky, u níž je zřízen bankovní účet ke shromažďování příspěvků získaných sbírkou, a číslo tohoto účtu, koná-li se sbírka shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném bankovním účtu, zřízeném pro tento účel u banky,*

f) *podmínky pro otevření a zjištění obsahu pokladniček, koná-li se sbírka pokladničkami v místech určených k přijímání příspěvků,*

g) *určení výše příspěvku při prodeji předmětů, v jejichž ceně je příspěvek zahrnut, nebo určení výše příspěvku na vstupenkách, koná-li se sbírka prodejem předmětů, jestliže je příspěvek zahrnut v jejich ceně nebo prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení anebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku, jestliže je příspěvek zahrnut v ceně vstupenek,*

²¹ „...doklad o bezúhonnosti této fyzické osoby obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů vydaný státem, ve kterém se v posledních 3 letech zdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce, který nesmí být starší 90 dnů, nebo čestné prohlášení v případě, že tento stát takový doklad nevydává.“ § 5 odst. 1 písm. b) bod 2., zákona o veřejných sbírkách.

h) den v roce, ke kterému bude zpracováno roční průběžné vyúčtování, koná-li se sbírka na dobu neurčitou nebo na dobu určitou po dobu delší než 1 rok,

i) den v roce, ke kterému bude zpracováno první roční průběžné vyúčtování, není-li tento den totožný s dnem uvedeným písm. h) výše.

Tyto informace o sbírce musí být obligatorně uvedeny v oznámení krajskému úřadu, vynechání byť jedné z nich, by vedlo k rozhodnutí krajského úřadu o nekonání sbírky. Zákon o veřejných sbírkách stanoví i další dokumenty jako nutné přílohy k oznámení o konání sbírky pro pořadatele, kterými nejsou obec nebo kraj. Jedná se o dokumenty prokazující, že oznamovatel nemá splatný daňový nedoplatek, nedoplatek na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění, na pojistném a na penále za sociální zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Dále čestné prohlášení, že se nenachází v likvidaci a že proti němu neprobíhá insolvenční řízení. A též čestné prohlášení o tom, zda fyzická osoba oprávněná jednat ve věci sbírky jménem právnické osoby se v posledních 3 letech před podáním oznámení zdržovala či nezdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce mimo území České republiky.²²

V rámci konkrétní situace, kterou se zabývám, se může jako problém jevit ustanovení § 5 odst. 3 písm. b) zákona o veřejných sbírkách. Zde je stanoveno, že oznamovatel musí doložit souhlas Ministerstva zahraničních věcí s konáním veřejné sbírky, má-li být výtěžku sbírky použito v zahraničí. Tento paragraf nelze brát na lehkou váhu, obzvláště v konstrukci našeho subjektu a jeho organizační složky. Zahraniční nadace si dopředu musí ujasnit a rozhodnout se, na území jakého státu bude vybrané příspěvky redistribuovat. To úzce souvisí i s účty, na které tyto příspěvky budou ukládány. Zahraniční nadace musí striktně rozdělit a před konáním veřejné sbírky vymezit účet, na který

²² § 5 odst. 4 zákona o veřejných sbírkách.

půjdou příspěvky. Pokud plánuje použití těchto příspěvků na území České republiky, účet na který budou ukládány, může být zřízen jak u české, tak u zahraniční banky. Hlavním hlediskem v tomto případě je použití příspěvků. Ve chvíli, kdy nebude dokládat souhlas Ministerstva zahraničních věcí, musí vybrané příspěvky použít pouze na území České republiky, i kdyby byly příspěvky na účtu v zemi zahraniční nadace. Použitím příspěvků v zahraničí bez doloženého souhlasu Ministerstva zahraničních věcí, by se zahraniční nadace mohla stát terčem postihu pro porušení zákona. Je-li účelem nadace použití a redistribuce příspěvků na území České republiky, nelze jinak než doporučit, aby pro toto a v rámci činnosti organizační složky, byl vytvořen účet u tuzemské banky. To vše v souladu se zákonem o veřejných sbírkách, který ukládá právnické osobě konající sbírku povinnost zřídit pro každou sbírku zvláštní bankovní účet a vést o něm účetnictví odděleně od svého ostatního majetku.²³

Samotná veřejná sbírka musí být zahájena do 120 dnů ode dne oznámení příslušnému krajskému úřadu, jinak ji nelze konat. Po zahájení veřejné sbírky nastává oznamovateli povinnost písemně nebo ústně do protokolu příslušnému krajskému úřadu oznámit, že sbírka byla zahájena.²⁴

Jak je vidět, administrativní požadavky na konání veřejné sbírky přinášejí pro zahraniční nadace významné administrativní náklady. Tím, že organizační složka nemá právní subjektivitu, se musí dokládat dokumenty jak ze zahraničí, tak z českého nadačního rejstříku. Další ztížení již takto složité situace představuje nutnost souhlasu Ministerstva zahraničních věcí, pokud se zahraniční nadace rozhodne prostředky získané v České republice použít mimo její území. Což je dle mého názoru jeden z primárních cílů zahraničních nadací, pokud se rozhodnou získávat prostředky v České republice, prostřednictvím zřízené organizační složky.

²³ § 23 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách.

²⁴ § 7 odst. 2 a § 8 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách.

4.4 Použití majetku nadace a nadačního fondu

Problematickou se stává i dikce zákona o nadacích v § 27 odst. 6, kde zákonodárce uvedl výčet ustanovení vztahující se obdobně i na organizační složku nadace nebo nadačního fondu, tedy na působení zahraniční nadace nebo nadačního fondu na území České republiky prostřednictvím své organizační složky. V této části se budu blíže věnovat ustanoveními § 21 až 23 zákona o nadacích, upravující použití majetku nadace a nadačního fondu.

Aplikace ustanovení v těchto paragrafech, se stává nejen problematickou, ale v některých případech i naprosto nemožnou. Tyto paragrafy jsou shrnuty a pojmenovány jako Hlava V – Použití majetku nadace a nadačního fondu. Tím se dostáváme již k několikrát zmiňovanému problému toho, že organizační složka nadace nebo nadačního fondu nemůže vytvářet nadační jmění, a ani jinak takto disponovat s majetkem. Aplikace těchto ustanovení je tedy velmi omezena. Veškerý majetek je majetkem zahraniční nadace nebo nadačního fondu, která se tak stává účastníkem smluvních vztahů s donátory a destináři.

4.4.1 Použití nadačních příspěvků

Základní funkcí nadace je získávání finančních prostředků a jejich redistribuce k účelu stanoveném v nadační listině či statutu. Je proto pochopitelné, že § 21 odst. 1 zákona o nadacích striktně zakazuje použití majetku nadace nebo nadačního fondu pro jiný účel, než je stanovený v nadační listině nebo statutu. Jelikož vybrané příspěvky organizační složkou se stávají majetkem jejího zahraničního zřizovatele, je tímto vázán přímo zahraniční zřizovatel. A zákaz používání prostředků k jinému účelu než si stanovil, nebo k jinému než jsou náklady na ostatní činnost organizační složky a k naplnění účelu a k úhradě nákladů na správu

organizační složky nadace nebo nadačního fondu, se na zahraničního zřizovatele vztahuje přímo.

Další přímý zákaz pak pramení z ustanovení § 21 odst. 6 zákona o nadacích, kdy se zakazuje podílení nadace nebo nadačního fondu na financování politických hnutí nebo stran. Pokud bychom následovali dikci zákona o nadacích z § 27 odst. 6 v tom, že „*nadací nebo nadačním fondem se podle těchto ustanovení rozumí organizační složka zahraniční nadace*“. Dostáváme se do nepřehledného stavu. Podle zákona o nadacích, se tedy zákaz financování politických hnutí nebo politických stran vztahuje i na organizační složku zahraniční nadace nebo nadačního fondu. Organizační složka nemá vlastní majetek a poskytování příspěvku by sice bylo jejím jménem, ale finanční plnění by poskytovala zahraniční nadace. Podle zákona o nadacích je tedy financování politických hnutí nebo stran zakázáno. V kolizi s tímto závěrem nám nastupuje úprava v § 19 písm. h) zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, kde je příjem bezúplatných plnění a darů od zahraničních nadací výslovně povolen.²⁵ Na jedné straně tedy zákonodárce financování politických subjektů povoluje a na druhé straně v zákoně o nadacích vylučuje. Pro jednání v souladu s platnou legislativou lze zahraničním nadacím doporučit jediné, financovat tuzemské politické hnutí nebo strany vždy přímo ze zahraničí vlastním jménem a nikoliv prostřednictvím organizační složky umístěné na území České republiky.

Poslední omezení použití nadačního příspěvku vztahující se k našemu případu organizační složky je stanoveno v § 21 odst. 5 zákona o nadacích a duplicitně též v § 11 odst. 4 téhož zákona. Jde o zákaz poskytování nadačních příspěvků orgánům nadace nebo nadačního fondu. Tedy orgánům organizační složky nadace nebo nadačního fondu. Tímto orgánem u organizační složky je její vedoucí, nebo osoba

²⁵ Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy*, 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 66.

zplnomocněná jednat za organizační složku na základě plné moci zahraničního zřizovatele.

Zbylé ustanovení § 21 zákona o nadacích, konkrétně odst. 3 a 4 obsahují nutnost účelové vázanosti poskytnutých nadačních příspěvků a dávají redistribučnímu donátorovi pravomoc kontroly, zda byl nadační příspěvek použit v souladu s účelem jeho poskytnutí, a v případě že nikoliv, pravomoc požadovat takovéto plnění nazpět. To je možné vymáhat v souladu s obecnými občanskoprávními promlčecími lhůtami (§ 101 a násl. občanského zákoníku). Stále se zde jedná o smluvní vztah mezi zahraničním zřizovatelem organizační složky a destinářem nadačního příspěvku. Použití nadačního příspěvku k správnému účelu je zajištěno veřejnou publicitou účelu nadace nebo nadačního fondu, jelikož tato informace se obligatorně zapisuje do nadačního rejstříku, viz Kapitola 4.2.4.

V souladu s tímto zákonem o nadacích je dán požadavek, aby náklady ke správě organizační složky byly vedeny odděleně od nadačních příspěvků. Tento požadavek je taktéž pochopitelný, je jím zajištěna transparentnost toků příspěvků odděleně od nákladů na správu, což je velmi žádoucí. Slovem „odděleně“ se podle mého názoru myslí oddělení čistě jen v rámci účetnictví zahraničního zřizovatele organizační složky. Druhá věta § 21 odst. 2 pak definuje, co se rozumí pod pojmem „náklady na správu“. Z povahy tohoto ustanovení bych vyvodil, že výčet je demonstrativní, jelikož každá nadace nebo nadační fond má jinou strukturu a jistě i jiné možné náklady z různých oblastí na správu nadace.

4.4.2 Omezení související s náklady na správu

K majetku a nakládání s majetkem patří i omezení související s náklady na správu organizační složky. Jak jsem uvedl v kapitole výše, náklady na správu musejí být účetně odděleny od nadačních příspěvků a jejich redistribuce. Zákon o nadacích v § 22 odst. 1 překládá pravidla pro určení

limitace maximální výše správních nákladů činnosti nadace. To patří mezi další náležitosti, které musejí být uvedeny v nadační listině nebo statutu. Jelikož nadační listiny zahraničních nadací nebo nadačních fondů toto splňovat nemusejí a pravděpodobně ani nebudou, je žádoucí abychom toto ustanovení promítli do statutu organizační složky, kde vyjádříme námi zvolenou limitaci nákladu na správu organizační složky. Zákon nám poskytuje tři možnosti limitace podle následujících pravidel, a to:

a) celkové roční náklady nadace nebo nadačního fondu související se správou nadace nebo nadačního fondu nesmí převýšit určité procento ročních celkových výnosů nadačního jmění nebo majetku nadačního fondu,

b) celkové roční náklady nadace nebo nadačního fondu související se správou nadace nebo nadačního fondu nesmí převýšit určité procento hodnoty ročně poskytnutých nadačních příspěvků nebo

c) celkové roční náklady nadace nebo nadačního fondu související se správou nadace nebo nadačního fondu nesmí převýšit určité procento nadačního jmění nebo majetku nadačního fondu podle jeho stavu k 31. prosinci téhož roku.²⁶

Volba jednoho z těchto ustanovení, jakož i určení výše procent, záleží výlučně na zřizovateli organizační složky. Každá z možností má své výhody a nevýhody a nejlepší volba bude vždy spojena převážně s charakterem činnosti nadace a s očekáváním výše nadačních příspěvků. Z druhé strany, toto ustanovení inkorporováno do statutu organizační složky, dává zahraničnímu zřizovateli pojistku oproti orgánům organizační složky. Je jistě žádoucí upravit maximální množství peněžních prostředků, s kterými je např. vedoucí organizační složky schopen disponovat, jako s náklady na správu nadace. Přičemž z dikce ustanovení zákona vyplývá, že si zakladatel organizační složky může ve

²⁶ § 22 odst. 1 zákona o nadacích.

statutu zvolit i přísnější limitaci, vždy však pouze v mezích § 22 odst. 1 zákona o nadacích. V případě porušení takového ustanovení o maximální výši nákladů připadá v úvahu požadovat po osobě zmocněné jednat za organizační složku náhradu škody takto způsobené porušením právní povinnosti podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku.

4.4.3 Podnikání a majetková účast na jiných osobách

Na zahraniční nadace a nadační fondy působící na našem území prostřednictvím organizační složky se též vztahují stejná pravidla ohledně podnikání a majetkové účasti na jiných osobách. Možnosti podnikání nadací nebo nadačních fondů vlastním jménem jsou v zákoně vymezeny taxativně. Přičemž znění § 23 zákona o nadacích, který toto řeší, je více než nepřehledné. Zamyslím-li se nad samotným účelem podnikání, přijde mi, že nadace nebo nadační fondy by k podnikání neměly být vůbec určeny. Vždyť tyto právnické osoby jsou zakládány právě jako určitá odlišná varianta od obchodních společností, jejichž hlavním účelem je právě podnikání. Proto je otázkou, zda by vůbec podnikání ve svém zákonném rozsahu mělo být nadacím nebo nadačním fondům dovoleno. K tomuto podává zajímavý názor T. Dvořák: *„Nelze nevidět, že každé podnikání s sebou vždy nese jistou míru podnikatelského rizika; absolutně bezrizikové podnikání pojmově vzato neexistuje. Tudiž i při nejvyšší možné míře opatrnosti může dojít k finančním ztrátám, popř. dokonce i k úpadku nadace nebo nadačního fondu, což je opět v naprostém rozporu nejen se smyslem a účelem jejich existence, nýbrž i vůle zřizovatele nebo donátora“.*²⁷

Právně uchopitelnější by byl absolutní zákaz nadacím a nadačním fondům v podnikatelské činnosti. Avšak s taxativním vymezením

²⁷ Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy*, 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 70.

konkrétních výdělečných aktivit, které mohou příležitostně nebo dočasně nadace a nadační fondy provozovat.²⁸

Samotné podnikání je pak dovoleno v rozsahu pronájmu nemovitostí, pořádání loterií, tombol, veřejných sbírek, kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí. Majetková účast na jiných právnických osobách je zakázána, pokud zákon o nadacích nestanoví jinak, a v dalších paragrafech opravdu jinak stanoví. Je stanoveno zákonem o nadacích, že peněžní prostředky, které jsou součástí nadačního jmění, může nadace použít na nákup investičních nástrojů emitovaných v členském státě organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Je otázkou, zda zahraniční nadace, která musí při registraci organizační složky doložit, že její základní nadační jmění je určité zákonem stanovené hodnoty, bude způsobilá nákupu takového investiční nástroje. Pokud byla zahraniční nadace zřízena a její nadační jmění je opravdu na minimální hodnotě 500.000,- Kč, nebude mít s nákupem podle mého názoru problém. Pokud ale zahraniční nadace bude dokládat nadační jmění, či lépe objem peněžních prostředků, podle některého ze způsobů uvedených v Kapitole 4.2.3, domnívám se, že s nákupem bude mít jistě problémy, a to zejména při dokládání potřebných informací prodávajícímu. Protože řídí se podle zákona o nadacích bude chtít prodávající doložit, že tyto peněžní prostředky na nákup jsou přímo součástí nadačního jmění jako určitého chráněného institutu, a ne jen prostředky volně uložené na účtu.

Zákon o nadacích stanoví přesné limity možnosti nákupu investičních nástrojů v § 23 odst. 4. Tyto limity jsou stanoveny procentuálně oproti hodnotě nadačního jmění. Problematické je i ustanovení zákona o nadacích ohledně možnosti nadací nabývat majetkový podíl v akciových společnostech. Tato účast na akciové společnosti je též procentuálně omezena. To je logické vzhledem k tomu,

²⁸ Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. 159.

do jaké absurdní situace by se nadace dostala, pokud by byla možnost nabývání podílu na jiných právnických osobách neomezena. Obchodní podíl na majetku akciové společnosti nesmí být větší než 20 % majetku akciové společnosti. A celková úplatně nabytá část na akciové společnosti nesmí přesáhnout 20 % z majetku nadace po odečtení hodnoty nadačního jmění. Omezení účasti co do hodnoty nadačního jmění bylo zákonodárcem podle mého názoru zakotveno v rámci ochrany majetku nadace, tedy proto, aby nadace celé své jmění marně neinvestovala do podílu na akciové společnosti. Znovu se zde dostáváme do teoretické roviny toho, zda je možné podnikání a jiná riziková činnost takových subjektů, jako jsou nadace a nadační fondy. Tato úprava účasti na jiných právnických osobách se vztahuje pouze na nadace, tedy pro nadační fondy je jakákoliv účast na akciových společnostech absolutně zakázána.

Zákon o nadacích pak jasně říká, že majetková účast je možná právě jen na akciových společnostech, když v § 23 odst. 8 stanoví, že:

„Nadace nebo nadační fond nesmí být společníkem veřejné obchodní společnosti, komplementářem komanditní společnosti, tichým společníkem nebo členem družstva, jehož členové mají uhrazovací povinnost přesahující členský vklad na krytí ztrát družstva, nebo nesmí být členem jiné právnické osoby, ručí-li takový člen za její závazky.“

Jako nesmyslné se pak zdá ustanovení zákona o nadacích v § 23 odst. 6 písm. b), který dovoluje nadacím být zakladateli obecně prospěšných společností.²⁹ Já, ani autoři dalších odborných publikací, si začlenění tohoto ustanovení do zákona o nadacích nedokážou vysvětlit. Z hlediska povahy nadace jako subjektu akumulčního a redistribučního rázu, čímž se nadacím zakazuje přímo působit veřejně či obecně prospěšné aktivity, se začleněním tohoto ustanovení do zákona podle mého sám zákonodárce dostává do kolize. Nadace by pak mohla svou

²⁹ Dle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů.

redistribuční funkci obejít právě založením obecně prospěšné společnosti, kterou by působila přímo a obcházela svou specifickou povahu.

4.5 Účetnictví a výroční zpráva

Účetnictví a výroční zpráva jsou instituty podle nadačního zákona, které se vztahují i na organizační složku zahraniční nadace a nadačního fondu. Smyslem těchto ustanovení je zajistit kontrolu hospodaření s majetkem nadace. Majetkem nadace rozumíme příspěvky, které zahraniční nadace nebo nadační fond získaly prostřednictvím své organizační složky na území České republiky, i když se tyto příspěvky, např. získané cestou veřejné sbírky, stávají majetkem zahraniční nadace. Hospodaření s těmito finančními prostředky pak musí být součástí účetní závěrky, protože organizační složka je samostatná účetní jednotka.³⁰ Nadace musí vést účetnictví vždy v plném rozsahu, oproti tomu nadační fond může vést účetnictví v plném, nebo zjednodušeném rozsahu.³¹ Účetní závěrky se proto týkají i organizačních složek a dávají představu o toku příspěvků a situaci organizační složky. Nutnost vedení účetnictví souvisí i s otázkou maximálních nákladů na správu organizační složky zahraniční nadace, jak jsou definovány a vymezeny ve statutu organizační složky, více v Kapitole 4.4.2. Požadavek na ověření účetní závěrky auditorem se vztahuje na nadace vždy, na nadační fondy pouze v případě, pokud úhrn nákladů, výnosů nebo majetek fondu jsou vyšší než 3.000.000,- Kč.

Komplexní zprávu o hospodaření s majetkem zahraniční nadace nebo nadačního fondu v rámci její organizační složky podává výroční zpráva. Výroční zpráva, jak její název napovídá, shrnuje přehled o veškeré činnosti nadace nebo nadačního fondu za hodnocené období. Hodnoceným obdobím se dle zákona o nadacích rozumí kalendářní rok. I v souvislosti s tím, že účetnictví se vypracovává též za uplynulý kalendářní rok. Vzhledem k tomu, že zákon o nadacích neukládá nutnost

³⁰ §1 odst. 1, písm. c) zákona o účetnictví.

určení lhůty na zveřejnění výroční zprávy jako součást statutu, uplatní se zde zákonná lhůta vypracování výroční zprávy nejpozději do šesti měsíců po skončení hodnoceného období.³² Obsahem výroční zprávy jsou informace důležité pro správné fungování nadace a pro kontrolu, zda dodržuje zákon a redistribuuje prostředky na základě stanoveného účelu. Zákon vyjmenovává hlavní části výroční zprávy, které musejí být jejich obsahem, avšak výčet je neuzavřený a dává prostor začlenění dalších údajů. Podle § 25 odst. 2 tak výroční zpráva musí obsahovat zejména:

a) přehled majetku nadace nebo nadačního fondu a o závazcích nadace nebo nadačního fondu,

b) u jednotlivých nadačních darů poskytnutých nadaci nebo nadačnímu fondu v hodnotě nad 10 000 Kč přehled o osobách, které je poskytly; pokud dárce požaduje zachování anonymity, musí být jeho anonymita zachována,

c) přehled o použití majetku nadace nebo nadačního fondu,

d) přehled o osobách, jimž byly poskytnuty nadační příspěvky k účelu, pro který byly nadace nebo nadační fond zřízeny, v hodnotě vyšší než 10 000 Kč, a zhodnocení, zda a jakým způsobem byly nadační příspěvky použity; pokud byl nadační příspěvek poskytnut fyzické osobě ke zdravotním nebo jiným humanitárním účelům a tato fyzická osoba požaduje zachování anonymity, musí být její anonymita zachována,

e) zhodnocení, zda nadace nebo nadační fond při svém hospodaření dodržuje pravidlo stanovené pro omezení nákladů souvisejících s jejich správou,

f) zhodnocení základních údajů obsažených v roční účetní závěrce a výrok auditora doplněný o závažnější informace ze zprávy auditora; roční účetní závěrka je přílohou výroční zprávy.

³¹ § 9 odst. 1, odst. 3 písm. a) zákona o účetnictví.

Po vypracování a schválení je výroční zpráva uložena do sbírky listin u nadačního rejstříku. Tím je zaručena její veřejnost a tím také naplňuje svou formu jako dokument, který má dát veřejnosti přehled o hospodaření a o redistribuční funkci nadace nebo o hospodaření nadačního fondu. Její založení do sbírky listin je nutné jak podle § 26 odst. 1 zákona o nadacích, tak souběžně též podle § 38i odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku. Výroční zpráva musí být umožněna každému k nahlédnutí stejně jako statut, znovu ovšem můžeme připomenout veřejnost sbírky listin a nadbytečnost takového ustanovení v zákoně.

Výroční zpráva nám tedy dává přehled o hospodaření majetku v rozsahu organizační složky. Tím se uzavírá pomyslný průběh problémů činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice, které jsem popsal od obecného rozlišení a definic, přes založení a vznik, získávání příspěvku, jejich použití, až po zhodnocení a vyústění v závěrečnou výroční zprávu.

4.6 Ukončení činnosti a výmaz organizační složky

Pro ukončení celého procesu hospodaření zahraniční nadace prostřednictvím organizační složky, je potřeba uvést i informace k ukončení činnosti organizační složky. Jelikož organizační složka nemá právní subjektivitu a nemůže vytvářet nadační jmění, nelze také použít v souvislosti s jejím ukončením slovo „zrušení“. Organizační složka se nezrušuje ani nezaniká, protože jako právnická osoba nikdy nebyla založena a nevznikla. Mluvíme zde o ukončení činnosti a výmazu organizační složky z nadačního rejstříku. Souhrnné ustanovení o zahraničních nadacích, tedy § 27 zákona o nadacích, pro tento případ obsahuje odkaz na paragrafy, týkající se zrušení a zániku tuzemské nadace a nadačního fondu.

³² § 25 odst. 1 zákona o nadacích.

První situace je nasnadě, a to když se rozhodne ukončit činnost na našem území samotná zahraniční nadace nebo nadační fond, jako zřizovatel. V tomto případě bude stačit doložení rozhodnutí o ukončení činnosti organizační složky zřizovatelem a následný návrh na výmaz složky z nadačního rejstříku. Jsou ovšem případy, pro které zákon o nadacích odkazuje na obecnou úpravu o nadacích a nadačních fondech. To jsou zejména situace, ve kterých chtěl zákonodárce vypočít možnosti nuceného ukončení činnosti organizační složky. Zprvu je nutno uvést, že v zákoně o nadacích se v § 27 odst. 6 vyskytují chyby. Novelou zákona o nadacích č. 158/2010 se do § 7 přidal nový odstavce číslo 3:

„(3) Nadační fond se zrušuje také rozhodnutím správní rady o zrušení nadačního fondu pro vyčerpání majetku, a to dnem uvedeným v rozhodnutí správní rady.

Dosavadní odstavce 3 až 5 se označují jako odstavce 4 až 6.“

Zákonodárce sice správně v novele uvedl, že dosavadní odstavce § 7 se přečíslovávají, avšak do ostatních ustanovení zákona o nadacích tuto změnu zapomněl akceptovat. Tím se dostal v §27 zákona o nadacích do rozporu, když odkazuje na neexistující ustanovení. Abychom se dobrali správného odkazu na zrušení a zánik nadací a nadačních fondů, musíme chápat znění § 27 odst. 6 lehce odlišně, a za „§ 7 odst. 3, § 7 odst. 5 písm. a) a c)“ si nahradit „§ 7 odst. 4, § 7 odst. 6 písm. a) a c)“. Tato ustanovení se týkají případů, kdy soud může na návrh zřizovatele, vykonatele závěti, nebo osoby, která osvědčí právní zájem, ukončit činnost organizační složky a vymazat jí z nadačního rejstříku. Jak jsem již výše uvedl, zákon o nadacích sice operuje s pojmem „zrušení“, ale v situaci organizační složky toto musíme chápat jako ukončení činnosti. I tak ovšem zákonodárce v některých případech zapomněl zohlednit fakt, že organizační složka nemá žádné nadační jmění a odkazuje tak na nepoužitelné ustanovení. Tímto nepoužitelným ustanovením je konkrétně

odkaz na § 7 odst. 4 písm. b) zákona o nadacích. Tento paragraf stanoví, že soud na návrh zruší nadaci, jestliže:

„b) došlo ke snížení nadačního jmění pod 500.000,- Kč a nadace ve lhůtě stanovené v § 23 odst. 12 nerozhodla o navýšení jmění z ostatního majetku ani o vnitrostátní fúzi sloučením s jinou nadací.“

Z dikce ustanovení nám přímo vyplývá jeho nepoužitelnost na organizační složku, jelikož organizační složky nemohou vytvářet nadační jmění. Tento paragraf se tedy na organizační složku vztahovat nemůže. Další ustanovení o zrušení nadace ovšem použitelné jsou. Použití následujících ustanovení na organizační složku zahraniční nadace nebo nadačního fondu musíme vykládat v souvislosti s reálnou situací. Soud tedy nemůže přímo zrušit zahraniční nadaci nebo nadační fond, ale bude rozhodovat pouze o ukončení činnosti organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního fondu na území České republiky a její následný výmaz z nadačního rejstříku. Důvody, pro které soud na návrh ukončí její činnost, souvisejí s přímým porušením činnosti nebo, *a contrario*, s nulovou činností. Zákonodárce tak poskytuje zřizovateli, vykonateli závěti nebo osobě, která osvědčí právní zájem, další ochranu proti nezákonnému nebo nulovému jednání organizační složky. Zákon o nadacích tedy vztahuje na organizační složku zahraniční nadace nebo nadačního fondu ustanovení, pro které je možno ukončit její činnost, v § 7 odst. 6, a to následujícím způsobem:

„(6) Soud na návrh zřizovatele, vykonavatele závěti nebo osoby, která osvědčí právní zájem, nadaci nebo nadační fond zruší též, jestliže

a) nadace nebo nadační fond při své činnosti závažným způsobem nebo opakovaně porušuje tento zákon, nadační listinu nebo statut,

c) nadace nebo nadační fond neplní po dobu nejméně dvou let účel, pro který byly zřízeny, zejména jestliže nadace neposkytuje

v uvedené době nadační příspěvky, a nadace nebo nadační fond ve lhůtě soudem stanovené nezjedná nápravu.“

5 ZAHRANIČNÍ ÚPRAVA NADACÍ A NADAČNÍCH FONDŮ

5.1 Obecně k zahraniční úpravě nadací a nadačních fondů

V této kapitole představím úpravu nadačního práva a různé typy nadací a nadačních fondů na poli zahraniční právní úpravy. Dle mého názoru je srovnání zahraničních právních úprav důležité, jelikož z povahy celkového tématu mé diplomové práce vyplývá přímá spojitost se zahraničními nadacemi. Na příkladu některých zemí bych rád ukázal, že problémy, zejména ty popsané v Kapitole 4.2.3, se v závislosti na zahraniční úpravě nadací a nadačních fondů opravdu vyskytují. V zahraničních právních úpravách totiž existuje mnoho typů nadací, které by mohly potenciálně získávat prostředky na území České republiky. Tyto nadace ale mají nižší hodnotu nadačního jmění, než které je naším právním řádem předepsané, čímž by se jim na první pohled zavírala cesta k působení na našem území. Z toho důvodu se při popisu zahraniční nadační úpravy budu soustředit zejména na otázky spojované s problémy činností v České republice. Zaměřím se nejen na sousední země, ale i na země s rozvinutou nadační úpravou. V rámci tohoto srovnání se zahraničními zeměmi si pak každý může udělat ucelený názor na přístupnost České republiky pro činnost zahraničních nadací.

5.2 Rakousko

Podle právního řádu Rakouska rozeznáváme dva druhy nadací, jelikož rakouský právní systém mluví o veřejně prospěšných nadacích a soukromých nadacích. Veřejně prospěšné nadace se zřizují na základě federálního zákona o nadacích a nadačních fondech či podle zemských zákonů. Ty nadace, které působí ve více zemích (působením musíme chápat jak získávání příspěvků od donátorů tak jejich redistribuci destinářům), se řídí právě federálním zákonem o nadacích a nadačních fondech. Nadace je pak definována jako právnická osoba zřízená na

základě nezrušitelného převodu majetku nadátora určeného pro veřejně prospěšné nebo dobročinné účely.³³ Tyto veřejné nadace pak nabývají právní subjektivitu okamžikem schválení zemským orgánem nebo federálním ministerstvem.³⁴ Shodné rysy s právním řádem České republiky nalezneme i ve formě zřizování. Nadace se zřizují zakládací listinou, písemnou smlouvou a závětí. Důležitou informací pro moji práci je ta, že veřejně prospěšné nadace nemají stanovený žádný limit pro nadační jmění. Tím se právě dostávají do kolize s českým právním řádem, pokud by chtěly získávat prostředky na území České republiky. Budou pak muset využít nějakého způsobu doložení nadačního jmění či vkladu, například těch, které jsem ve své diplomové práci navrhl.

Druhým typem nadací v rakouském právu jsou soukromé nadace. Specifikum těchto nadací je, že plní soukromé účely, ale mohou plnit i obecně prospěšné účely. Řídí se zákonem o soukromých nadacích z roku 1993 (*Privatstiftungsgesetz*).³⁵ Jejich vznik je vázán na zápis do obchodního rejstříku a není potřeba schválení zemských či federálních orgánů. Tento typ nadace musí mít určitou minimální hodnotu nadačního jmění, konkrétně 70 000 EUR. Tato hodnota i při velice slabém kurzu měny Euro převyšuje českým právním řádem požadovaný minimální vklad. Tedy problémy spojené s prokázáním nadačního jmění mít tyto soukromoprávní nadace nebudou. Bude stačit výpis z obchodního rejstříku vedeného příslušným soudem, na kterém bude zachyceno nadační jmění takovéto soukromé nadace.

³³ Hurdík, J.: *Problémy nadačního práva*, Brno: Masarykova univerzita, 1994.

³⁴ Pejchalová Grünwaldová, V.: *Určité aspekty právní úpravy nadací v České republice, ve Francii, v Německu a v Rakousku*, [online], dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/urcite-aspekty-pravni-upravy-nadaci-v-ceske-republice-ve-francii-v-nemecku-a-v-rakousku-64226.html> (cit. dne 6. 5. 2012).

³⁵ Dostupný na: [http://www.jusline.at/Privatstiftungsgesetz_\(PSG\).html](http://www.jusline.at/Privatstiftungsgesetz_(PSG).html) (cit. dne 1. 5. 2012).

5.3 Francie

Ve Francii najdeme dva druhy autonomních nadací, a to stejně jako v Rakousku veřejně prospěšné nadace (jediné mohou mít v názvu slovo „nadace“) a korporační nadace. Nadace, které mohou mít problém s dokázáním základního nadačního jmění, jsou ve Francii nadace, u nichž není zákonem požadováno minimální jmění, ale mohou být zřizovány pouze na určitý časový úsek, nebo nadace, jejichž aktivity jsou závislé na každoročních darech, a k založení není potřeba nadačního jmění. Samozřejmostí je, že nadace musí sledovat veřejně prospěšné cíle, a na rozdíl od rakouské úpravy, nadace zakládáné pro soukromé účely jsou ve Francii zakázány.

Na zřízení veřejně prospěšné nadace je třeba povolení od ministerstva vnitra. Další tradiční zřízení nadace je ze závěti. A též stejná úprava jako v České republice a ostatních zemích se týká okamžiku nabytí právní subjektivity, jež nadace nabývají okamžikem uveřejnění povolení v Úředním věstníku. Další důležitou informací, na kterou se snažím upozorňovat v celé diplomové práci je to, že francouzský zákon³⁶ neupravuje výši minimálního jmění veřejně prospěšných nadací. Vidíme tedy, že úprava v rámci České republiky je v kontextu evropských zemí výjimečná svým požadavkem na minimální výši nadačního jmění u nadací. Druhý typ, tedy korporační nadace, nemohou nabývat dary kromě těch, které jsou poskytovány zakládající společnostmi a jejichmi zaměstnanci, a také nemohou přijímat odkazy.³⁷ Výše jejich nadačního jmění je minimálně 150.000 EUR, čímž se také dostávají nad českým právem stanovenou zákonnou hranici nadačního jmění.

³⁶ Blíže francouzský zákon o nadacích, *Loi 87-571 sur le développement du mécénat*, z roku 1987, [online], dostupné na: <http://legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000874956> (cit. dne 15. 5. 2012).

³⁷ Pejchalová Grünwaldová, V.: *Určité aspekty právní úpravy nadací v České republice, ve Francii, v Německu a v Rakousku*, [online], dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/urcite-aspekty-pravni-upravy-nadaci-v-ceske-republice-ve-francii-v-nemecku-a-v-rakousku-64226.html> (cit. dne 6. 5. 2012).

5.4 Německo

Německo je země s velmi dlouhou tradicí a historií v rámci nadačního práva. Na vývoji jsou znát i silné paralely s vývojem na našem území. Nadační právo je v Německu upraveno jak na zemské, tak na spolkové úrovni. V posledních letech sílí úprava jednotlivých zemí. Současně s konstatováním vydání specifické právní úpravy nadačního práva jednotlivých spolkových zemí je kladena otázka, zda lze ještě hovořit o existenci obecného práva.³⁸ Tím je dána situace, kdy v Německu můžeme nalézt rozličné typy nadací. Základní úpravu civilních nadací, jako právnických osob, tedy nadace, které se pro účely mé práce hodí nejvíce, upravuje německý občanský zákoník v čl. 80 až 88.³⁹ Specifičtější úpravu pak obsahují zákony jednotlivých spolkových zemí. Účel a cíl německé právo u nadací nestanoví, připouští se veškeré cíle, které jsou v souladu s platným právním řádem a veřejným pořádkem.⁴⁰ Z toho nám vyplývá, že nadace mohou být zřizovány jak pro obecně prospěšné účely, tak i pro soukromé účely. Nadace se soukromým účelem však budou mít problém naplnit požadavek zákona o nadacích, v němž se vyžaduje pro založení organizační složky účel zahraniční nadace v souladu se zákonem.

V rámci problematiky vzniku nadace můžeme pozorovat vývoj Německa, kde nadace může vzniknout na základě písemné smlouvy, závěti nebo zakládací listiny. Právní subjektivitu však nadace nenabývá zápisem do příslušného rejstříku, ale okamžikem schválení příslušným zemským orgánem, přičemž příslušný zemský orgán zkoumá, zda byly splněny všechny podmínky pro zřízení nadace a zda existují záruky, že nadace bude naplňovat své cíle trvale.

³⁸ Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. 317.

³⁹ Rebmann, K. – Jürgen Säcker, F.: *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, Band 1: Allgemeiner Teil, München: C. H. Beck, 1984, str. 563 – 601.

⁴⁰ Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*, Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998, str. 320.

Odlišně, a dle mého názoru lepším způsobem, je upraveno základní nadační jmění. Jak jsem ukázal již na příkladech Rakouska a Francie, tak i Německý právní řád nestanovuje minimální základní nadační jmění nutné pro vznik nadace. Německé nadace se základním nadačním jměním tak budou další z řady evropských nadací, které pro vyvíjení činnosti na území České republiky budou muset využít náhradní řešení doložení nadačního jmění.

6 SITUACE PO ÚČINNOSTI „NOZ“

Jelikož se má diplomová práce týká nadací a nadačních fondů, je také důležité věnovat se úpravě podle nového občanského zákoníku. Nový občanský zákoník svojí účinností zrušuje zákon o nadacích, přičemž v rámci evropského trendu upravuje nadace a nadační fondy souhrnně v občanském zákoníku. Návrh nové úpravy nadací jednak přihlíží k dosavadnímu vývoji právní úpravy od roku 1990 až do zpracování návrhu novely zákona o nadacích, jednak hledá inspiraci zejména v právní úpravě Rakouska, Německa, Itálie, Nizozemí, Québecu a Polska. Osnova však, rozdílně od stručných úprav německé, italské nebo québecké, jde ve shodě s tuzemskou tradicí cestou detailnější úpravy.⁴¹ Nový občanský zákoník tedy nahrazuje zákon o nadacích a poskytuje plnou a zastřešující úpravu *fundací*⁴², což je nový termín souhrnně označující nadace a nadační fondy. Fundace jsou v novém občanském zákoníku definované v § 303 takto:

„Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.“

Nový občanský zákoník pak z větší části přejímá ustanovení a dikci zákona uvedenou v zákoně o nadacích, vyskytují se však i nové instituty a ustanovení. Novinkou na první pohled je tzv. přidružený fond upravený v § 349 až 352 nového občanského zákoníku. Přidružený fond funguje jako určitá nesamostatná nadace, kdy je smlouvou svěřen do správy nadaci majetek. Tento majetek musí být způsobilý jako předmět vkladu do nadace a smlouvou je nadace pověřena k nakládání s ním ve sjednaném účelu souvisejícím s posláním nadace. Donátor tedy svěruje nadaci do správy majetek, jehož zůstává nadále vlastníkem. Ze správy přidruženého fondu pak vyplývají práva a povinnosti pouze nadaci, která ho spravuje.

⁴¹ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, zvláštní část k § 308 až 310.

⁴² Oddíl 3 nového občanského zákoníku.

Novinkou při zakládání fundací je též povaha nadační listiny. Současný zákon rozděluje zřizovací dokument na písemnou smlouvu pokud je zřizovatelů více a na zakládající listinu pokud je zřizovatel jediný. Nový občanský zákoník tuto definici opouští a nově nerozlišuje nadační listiny na jednostranné a vícestranné. To vyplývá z povahy nadace jako neosobní právnické osoby, u níž nemusí být v budoucnu kladen důraz na uspořádání a právní vztahy zakladatelů. Důvodová zpráva poslanecké sněmovny k novému občanskému zákoníku, ve zvláštní části k § 311 až 315, k této problematice hovoří takto:

„Neosobní povaha nadace svým charakterem vylučuje úpravu budoucích vztahů mezi jejími zřizovateli (jak je tomu u právnických osob budovaných na principu korporace), tudíž i při více zřizovatelích téže nadace půjde o jejich shodný projev vůle jednosměrně orientovaný k zřízení nadace. Dosavadní řešení, analogicky vycházející z právní povahy jednání sledujícího založení korporace, není u nadací namístě“.

Avšak hlavní změnou oproti současné úpravě zákona o nadacích a nadačních fondech a změnou pro téma mé diplomové práce nejvíce zásadní, je skutečnost, že nový občanský zákoník absolutně postrádá ustanovení o možnosti činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů na území České republiky. I když ruší ustanovení § 27 zákona o nadacích, řešící právě možnost činnosti zahraničních nadací nebo nadačních fondů na území České republiky, nový občanský zákoník toto ustanovení ničím nenahrazuje, ba nezvolil ani novou úpravu. Vypuštěním ustanovení o činnosti zahraničních nadací nebo nadačních fondů prostřednictvím organizačních složek, z jinak převzatého zákona o nadacích, nám napovídá, že zákonodárce chtěl pravděpodobně tento institut naprosto vypustit, a tím již dále nepokračovat v dikci zákona o nadacích a umožňování činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů na území České republiky prostřednictvím organizačních složek.

7 DE LEGE FERENDA

Ač novou úpravu nadací a nadačních fondů máme platnou v novém občanském zákoníku, přece tento zákon neupravuje a nevyjasňuje problémy, které jsem nastínil v mé diplomové práci. Ba co víc, nový občanský zákoník nepřevzal do svého znění úpravu zákona o nadacích. Zamyslím-li se nad možností vylepšení právní úpravy, navrhoval bych sjednocení s vybranými zeměmi. Prvně tedy zavést do nového občanského zákoníku znovu ustanovení o možnosti činnosti zahraničních nadací na našem území a zrušení požadavku na minimální hodnotu nadačního jmění nadace. Dle mého názoru je požadavek na minimální nadační jmění v dnešní době již překonán. Hodnota půl milionu korun českých se v zákoně drží od jeho počátku i navzdory inflaci. Nová úprava by tak měla reagovat na evropské tendence nadačního práva a vypustit nutnost minimálního nadačního jmění. Stačilo by stanovit, že nadace nebo nadační fond jmění mít musejí, což je z jejich povahy každému patrné. Vždyť i nadace jako subjekt, který má sloužit veřejně či obecně prospěšnému účelu, je limitována takovým stanovením minimálního nadačního jmění a v rámci teorie o co největší přístupnosti „neziskového“ prospěšného sektoru je toto nesmyslná zábrana. Domnívám se, že pokud by nový občanský zákoník do svého znění znovu vnesl možnost působení zahraničních nadací na našem území a pokud by vypustil nutnost minimálního nadačního jmění, znamenalo by to pro tuto oblast právnických osob, dovolím si říct, renesanci. Počet nových nadací by se zajisté zvedl. Tím by se zvedl i koloběh příspěvků a celková redistribuční funkce tohoto sektoru. Myslím si, že mnou navrhované změny by v důsledku rozpochovaly tento momentálně zkamenělý sektor, což by bylo jen ku pomoci obecně prospěšnému účelu.

8 ZÁVĚR

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo nastínění a zodpovězení problémů činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice. Jak je z textu práce patrné, nezodpovězených otázek v rámci tohoto tématu je mnoho. Pokud by se jakákoliv zahraniční nadace nebo nadační fond rozhodla vyvíjet na našem území činnost, setká se s problémy, na které v současné literatuře ani legislativě, není dána odpověď. Proto jsem si toto téma vybral a v práci se snažil některé problémy zodpovědět. Práci jsem zpracovával spíše z hlediska praktického, a tomu odpovídá i pojetí kapitol a rozřazení. Práce pak poskytuje čtenáři představu o tom, s čím vším se setká zahraniční subjekt, pokud se rozhodne zřídit na našem území organizační složku zahraniční nadace.

V prvních kapitolách jsem vymezil nadace a nadační fondy v kontextu současného právního řádu, stejně jako jsem podal i pohled do novodobé historie nadačního práva. Další část mé práce se pak soustředila na vysvětlení možnosti činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů u nás, přičemž detailní rozbor jsem věnoval řešení, které zvolilo zřízení organizační složky. Mým úmyslem bylo představit všechny možné problémy, s kterými se organizační složka potýká již od samého začátku. Vysvětlil jsem tedy postup založení a vzniku organizační složky, na který v dalších kapitolách navazuje samotná činnost organizační složky. U každého vzniklého a identifikovaného problému jsem navrhl možnost řešení, kterými by se zahraniční subjekt měl řídit, aby dosáhl zdárného dokončení celého procesu zřizování. Poté jsem podal náhled na možnosti získávání nadačních příspěvků, s důrazem na veřejnou sbírku. Veřejná sbírka je totiž nejčastější způsob, kterým nadace a nadační fondy získávají finanční prostředky od široké veřejnosti. Z povahy nadace jako subjektu akumulárního a redistribučního, získávání příspěvků i jejich přerozdělování přímo vyplývá. Stranou mého zaměření nesměla zůstat ani zákonná ustanovení týkající se použití nabytých

příspěvků. Zákon o nadacích pro použití příspěvků stanoví poměrně přísná pravidla, která zaprvé musí korespondovat s účelem nadace a zadruhé jsou zákonem dány meze, vně kterých příspěvky taktéž použít nadace nemůže. Přirozené završení celého procesu zakládání, vzniku a činnosti zahraniční nadace nebo nadačního fondu prostřednictvím organizační složky, tvoří účetní závěrka a výroční zpráva. Tyto dva instituty dávají celkový přehled o hospodaření a účinnosti nadace nebo nadačního fondu a mohou být rozhodujícím měřítkem pro donátora, jestliže váhá které nadaci nebo nadačnímu fondu své příspěvky věnovat.

Jako přílohy své diplomové práce jsem zvolil určité, dle mého měřítka problematické dokumenty, jejichž vypracování zahraniční nadaci nemine. Účelem těchto příloh je usnadnit veřejnosti rozmýšlení nad obligatorním obsahem těchto listin, jakož i zjednodušit práci pro laika, ponoří-li se do systému činnosti zahraničních nadací na území České republiky.

Jako samozřejmou součást své práce považuji i nahlédnutí do zahraničních právních úprav, které by měli čtenáři dát poznat lepší či horší úpravu v rámci jiných zemí než je Česká republika. Podle těchto zahraničních úprav je vidět, že systém nadačního práva u nás má stále jisté nedostatky, jenž by si zasloužily pozornost. Je to zejména požadavek na minimální nadační jmění, který v mnoha zahraničních úpravách neexistuje. A pokud ano, tak pouze u nadacích zakládaných obchodními společnostmi nebo u nadací sloužících pro soukromé účely.

Podle mého názoru nepochopitelná úprava je pak stanovena v novém občanském zákoníku, jehož účinnost nastane 1. 1. 2014. Zákonodárce novým občanským zákoníkem zrušuje dosavadní úpravu nadací a nadačních fondů uvedenou v zákoně o nadacích. Na místo tohoto zákona, včleňuje komplexní úpravu *fundací* do nového občanského zákoníku, čímž sice následuje evropské trendy nadačního práva, ale podle mého názoru se dopouští v několika případech chyb. Jak jsem již

uvedl výše, i v rámci čistě českého nadačního práva bych navrhl zrušení ustanovení o minimálním nadačním jmění. Nadace jsou povahově obecně prospěšné subjekty a dle mého názoru by úprava jejich právní konstrukce měla dovolovat co možná nejmenší omezení pro kohokoliv, kdo se rozhodne tento subjekt zřídit. Domnívám se, že zákonná úprava nadací a nadačních fondů by měla sledovat rčení: *„Dobromyslnosti se meze nekladou“*. Proto mi též přijde nepochopitelné nezařazení ustanovení, týkající se činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů na našem území, do nového občanského zákoníku. Pokud je dovoleno zahraničním obchodním společnostem a podnikatelům působit na našem území, mělo to být dovoleno i tomuto „čistému“ nadačnímu sektoru. Má domněnka je taková, že kdyby zákonodárce povolil uzdu systému nadačního práva, přineslo by to určitě jen zlepšení v oblasti „neziskových“ právnických osob. Zvýšil by se počet nadací a nadačních fondů činných na našem území, jak domácích, tak zahraničních.

Doufám, že moje práce v určité rovině přispěje k problematice tématu a poskytne, byť i malé, doplnění nadačního systému o informace týkající se činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů na území České republiky. Vždyť slovy Lva Nikolajeviče Tolstoj: *„Radost z konání dobra je jediným opravdovým štěstím“*.

9 ZDROJE

9.1 Literatura

Dvořák, T.: *Nadace a nadační fondy*, 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010.

Holešovský, J.: *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*, Praha: C. H. Beck, 2003.

Hurdík J.: *Problémy nadačního práva*, Brno: Masarykova univerzita, 1994.

Hurdík, J. - Telec, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech. Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1998.

Pěnkavová J. - Wagnerová, P.: *Zákon o veřejných sbírkách v praxi krajských úřadů*. Správní právo, roč. XXXVIII, č. 5, Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2005.

Rebmann, K. - Jürgen Säcker, F.: *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, Band 1: Allgemeiner Teil, München: C. H. Beck, 1984.

Ronovská K.: *Novinky na poli nadačního práva: krok správným směrem*, Právní fórum, č. 8, 2010.

Ronovská, K.: *Spolkové a nadační právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2008.

9.2 Elektronické zdroje

Historie nadace Hlávko vo Nadání, [online], dostupné na:
http://www.hlavkovanadace.cz/o_nadaci.php (cit. dne 13. 5. 2012).

Francouzský zákon o nadacích, *Loi 87-571 sur le développement du mécénat*, z roku 1987, [online], dostupné na:
<http://legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000874956> (cit. dne 15. 5. 2012).

Pejchalová Grünwaldová V.: *Určité aspekty právní úpravy nadací v České republice, ve Francii, v Německu a v Rakousku*, [online],
dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/urcite-aspekty-pravni-upravy-nadaci-v-ceske-republice-ve-francii-v-nemecku-a-v-rakousku-64226.html> (cit. dne 6. 5. 2012).

Rakouský zákon o soukromých nadacích z roku 1993
(*Privatstiftungsgesetz*), [online], dostupné na:
[http://www.jusline.at/Privatstiftungsgesetz_\(PSG\).html](http://www.jusline.at/Privatstiftungsgesetz_(PSG).html) (cit. dne 1. 5. 2012).

10 SEZNAM PŘÍLOH

1. Statut organizační složky zahraniční nadace.
2. Čestné prohlášení zahraniční nadace pro prokázání nadačního jmění.
3. Plná moc k zastupování zahraniční nadace v rámci zápisu do nadačního rejstříku.
4. Souhlas s umístěním sídla organizační složky zahraniční nadace.

11 PŘÍLOHY

1 Statut

Statut Nadace [●], organizační složka

Čl. I

Úvodní ustanovení

1. Název organizační složky zahraniční nadace zní: Nadace [●], organizační složka (dále jen „organizační složka nadace“).
2. Sídlo organizační složky nadace je [●].
3. Zřizovatelem organizační složky nadace je [●], zapsána do obchodního rejstříku pro [●], pod číslem [●] (dále jen „zahraniční nadace“).

Čl. II

Doba trvání organizační složky nadace

Organizační složka nadace je zřízena na dobu neurčitou.

Čl. III

Účel organizační složky nadace

Účely, pro které se organizační složka nadace zřizuje, jsou v souladu se statutem zahraniční nadace, a to zejména:

- a) podporovat zdraví člověka, včetně provádění výzkumu nemocí, onemocnění a otázek spojených se zdravím člověka;
- b) vzdělávat veřejnost o otázkách spojených se zdravím člověka, včetně zveřejňování výsledků výzkumu uvedeného výše;
- c) podporovat prevenci a léčbu nemocí a onemocnění člověka, včetně podpory nových metod a praktik pro prevenci nebo léčbu nemocí a onemocnění a poskytování podpory a informací lidem se zdravotními problémy a jejich rodinám a osobám na nich závislým;
- d) podporovat takové další výhradně dobročinné účely podle zákonů České Republiky, včetně pomoci jiným dobročinným společnostem.

Čl. IV

Jmenní organizační složky nadace

Statute of the [●] foundation branch

Article I

Introductory provisions

1. Name of the foreign foundation branch is: Nadace [●], organizační složka (the "branch").
2. The foreign foundation branch is residing at: [●].
3. The founder of the branch is: [●], entered in the commercial register for [●] under no. [●] (the "foreign foundation").

Article II

Duration of the branch

The branch is established for a indefinite period of time.

Article III

Purpose of the branch

Purposes, for what the branch is established are in accordance with the statute of the foreign foundation, especially:

- a) to advance men's health, including by conducting research into sickness, disease and issues relating to men's health;
- b) to educate the public on issues relating to men's health, including by publishing the results of the research referred to above;
- c) to promote the prevention and relief of sickness and disease in men, including by supporting new methods and practises for the prevention or relief of such sickness and disease and by providing support and information to men with health problems and to their families and dependents;
- d) to further such other exclusively charitable purposes according to Czech Law, including assisting other charities.

Article IV

Branch assets

Organizační složka nadace nemá žádné své výlučné jmění. Nadační jmění zřizovatele organizační složky nadace dosahuje v souladu se zákonem nejméně částky ve výši nejméně 500 000,- Kč.

The branch has no exclusive assets. Assets of the foreign foundation, as a founder of the branch, is in accordance with Czech Law in the amount at least CZK 500,000.

Čl. V

Omezení nákladů souvisejících se správou organizační složky nadace

Celkové roční náklady organizační složky související s její správou, nesmí převýšit 20 % nadačního jmění zahraniční nadace podle jeho stavu k 31. prosinci téhož roku.

Article V

Reduced cost associated with the foundation branch

Total annual costs associated with the branch's administration may not exceed 20% of the assets of the foreign foundation in his state as of 31 December of that year.

Čl. VI

Orgány organizační složky nadace

Orgánem organizační složky nadace je vedoucí organizační složky nadace.

Article VI

Branch body

Body of the branch is the manager of the branch.

Čl. VII

Způsob jednání za organizační složku nadace

Jménem organizační složky nadace, jedná vedoucí organizační složky nadace, a to tak, že k názvu organizační složky nadace připojí svůj podpis.

Article VII

Acting as the branch

For acting in the name of the branch is eligible the manager of the branch. Signing on behalf of the branch shall be effected so that the manager adds his signature and name of the branch.

Čl. VIII

Závěrečná ustanovení

1. Tento statut nabývá účinnosti podpisem orgánu organizační složky zahraniční nadace.
2. Tento statut se vyhotovuje ve čtyřech stejnopisech, z nichž jeden bude použit pro potřebu rejstříkového soudu, jeden obdrží zahraniční nadace a dva budou založeny v dokumentaci organizační složky nadace.

Article VIII

Final provision

1. This statute comes into effect by the date of its signing by the branch body.
2. This statute has been drawn in four originals, one for the purpose of the commercial register, one for the founder of the branch and two will be archived in the documentation of the branch.

Za organizační složku nadace / *By the branch:*

Podpis / *Signature:*

Jméno / *Name:*

Funkce / *Title:*

2 Čestné prohlášení

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

AFFIDAVIT

[•], se sídlem [•], zapsaná v [•] pod číslem [•] („Nadace“), řádně zastoupena podepsaným,

[•], with its registered office at [•], company ID No. [•], registered in the [•] (the "Foundation"), duly represented by the undersigned,

tímto čestně prohlašuje

hereby swears this affidavit

že Nadace má k dosahování účelu pro který byla zřízena k dispozici nadační jmení ve vyšší odpovídající nejméně 500 000 Kč (pětset tisíc Korun českých) jako souhrn peněžitých a nepeněžitých vkladů.

pursuant to which the Foundation, for purposes of achieving its objects, disposes of assets in an amount equalling at least CZK 500,000 (five hundred thousand Czech Crowns) consisting of monetary and in-kind contributions.

Toto čestné prohlášení je podepsáno v českém a anglickém jazyce. V případě rozporů je rozhodující česká verze.

This affidavit is signed in English and Czech. In the event of any discrepancies, the Czech version shall prevail.

V/In _____, dne/on _____ 2012

Za/for and on behalf of [•]

Jméno/name: _____

Funkce/function: _____

3 Plná moc

PLNÁ MOC

POWER OF ATTORNEY

[•], se sídlem [•], zapsaná v [•] pod číslem [•] („Nadace“),

[•], with its registered office at [•], company ID No. [•], registered in the [•] (the "Foundation"),

tímto uděluje plnou moc

hereby grants a power of attorney to

[•], rodné číslo [•], trvale bytem [•] („Zmocněnec“),

[•], birth ID No. [•], permanently residing at [•], (the "Proxy"),

k tomu, aby Nadaci zastupoval v řízeních před příslušným rejstříkovým soudem ohledně zápisu organizační složky Nadace do nadačního rejstříku.

to represent the Foundation in proceedings before the respective court of registration in connection with a registration of the branch office of the Foundation in the Foundation Register.

Zmocněnec je zejména oprávněn zastupovat Nadaci při veškerých úkonech souvisejících se zápisem organizační složky zahraniční nadace, případně nadačního fondu, do nadačního rejstříku, podepisovat veškeré listiny, přijímat soudní usnesení, jakož i ostatní rozhodnutí soudu a veškerou korespondenci, podávat, doplňovat i brát zpět návrhy včetně opravných prostředků, vzdávat se práva na podání odvolání, udělovat souhlas s návrhem na zápis změn, zakládat dokumenty do Sbírký listin nadačního rejstříku a provádět všechna další jednání a právní úkony v této věci nebo v souvislosti s ní.

The Proxy shall be entitled to perform any acts in connection with the registration of the branch office of the Foundation in the Charity Register; to sign any and all documents, accept court resolutions, as well as other court decisions, and all correspondence, file, amend and withdraw applications including remedial measures, waive the right of appeal, grant consent to applications for the registration of changes, deposit documents with the Collection of Deeds of the Foundation Register and perform any and all acts in, or in respect of, this matter.

Zmocněnec je dále oprávněn podniknout všechny kroky, které podle svého uvážení považuje za nezbytné ke splnění výše uvedeného mandátu, a je oprávněn udělit substituční plnou moc.

The Proxy is entitled to take all steps that he deems necessary in order to fulfil the above-mentioned mandate and is entitled to nominate a substitute.

Tato plná moc je podepsána v českém a anglickém jazyce. V případě rozporů je rozhodující česká verze.

This power of attorney is signed in English and Czech. In the event of any discrepancies, the Czech version shall prevail.

V/In _____, dne/on _____ 2012

For and on behalf of [•]

Jméno/name: _____

Funkce/function: _____

4 Souhlas s umístěním sídla

Souhlas s umístěním sídla

Společnost [●], se sídlem [●], IČ: [●], zapsaná v obchodním rejstříku vedeném [●] soudem v [●], oddíl [●], vložka [●],

nebo

[●], r.č. [●], trvale bytem [●],

jakožto výlučný vlastník budovy č. p. [●] umístěné na parcele p. č. [●] v katastrálním území [●], zapsané na LV č. [●] u Katastrálního úřadu pro [●],

v souladu s ustanovením § 37 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník,

tímto prohlašuje,

že souhlasí s tím, aby zahraniční nadace [●], se sídlem [●], zapsaná v [●] pod číslem [●], umístila do výše uvedené nemovitosti sídlo své organizační složky zahraniční nadace a aby adresa této nemovitosti, tj. [adresa nemovitosti], byla zapsána do obchodního rejstříku jako sídlo Nadace [●], organizační složka.

V _____ dne _____ 2012

[Jméno společnosti/fyzické osoby]

Jméno: [●]

Pozice: [●]

THE ABSTRACT

Topic: Problems of activity of foreign foundations and endowment funds in Czech Republic.

This thesis is primarily aimed to clarify problems regarding to activity of foreign foundation and endowment funds in Czech Republic. The purpose of this work is to explain related problems and provide possible solutions for such issues. In the early chapters, the author familiarizes readers with history of foundations and endowment funds in Czech Republic and explains the terminology and meaning of foundations and endowment funds as a legal person.

Secondly, the author analyses legal situation in Czech law and presents various options for activity of foreign foundations and endowment funds in Czech Republic. Furthermore, the author deals with the description of the solution consisting in the establishment of branch in Czech Republic. This part of the thesis is the largest content because the author provides possible solutions for various problems arising from establishing of branch.

The thesis also describes foreign legislation relating to foundations and endowment funds. And finally, the author states possible changes in Czech law, which will lead to the better foundation's legislation in Czech Republic and attaches drafts of documents usable for the thesis topic.

ABSTRAKT

Téma: Problémy činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice.

Tato diplomová práce je primárně zaměřena na objasnění problémů, týkající se činnosti zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice. Hlavním cílem práce je objasnit vzniklé problémy a poskytnout možná řešení takových otázek. V prvních kapitolách autor seznamuje čtenáře s historií nadací a nadačních fondů v České republice, a vysvětluje terminologie a význam nadací a nadačních fondů jako právnických osob.

Dále autor analyzuje situaci v českém právu a představuje různé možnosti pro činnost zahraničních nadací a nadačních fondů v České republice. Autor se dále zabývá popisem řešení, spočívající v založení organizační složky zahraniční nadace nebo nadačního fondu v České republice. Tato část práce je rozsahem nejobsáhlejší, protože autor předkládá možná řešení pro různé problémy, které vyplývají z vytvoření organizační složky.

Práce také poskytuje exkurz do zahraniční právní úpravy, týkající se nadací a nadačních fondů. Závěrem autor uvádí možné změny v českém právním řádu, které by vedly k lepší úpravě nadačního práva v České republice. V příloze pak autor dokládá vzorové dokumenty, s kterými se zahraniční nadace nebo nadační fondy setkají, pokud budou chtít vykonávat činnost na území České republiky prostřednictvím organizační složky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Nadace

Nadační fond

Organizační složka

KEY WORDS

Foundation

Endowment fund

Branch